

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต ๒

นพดล สมพงษ์พันธ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มกราคม ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต ๒

๑
371.2
น169ก ก.2
206.0.57

เลขทะเบียน	5747906
เลขเรียกหนังสือ	๑๗ 371.๒ ๗ 169ก ก.๒
วันที่	๒๐ ต.ค. ๕๗

นพดล สมพงษ์พันธ์

		๑ 371.2 น169ก 2557
เกิดสำนักงานมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๒		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		

หนังสืออ้างอิง
(REFERNCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

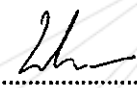
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์
ของ นายนพดล สมพงษ์พันธุ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

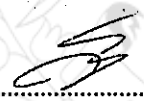

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูวิจิตรปัญญากรณ์,ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.จ่านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.อุทัย กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนทวี)

..... กรรมการ
(ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวิโร)

วันที่ 17 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถจาก ดร.จำนง กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.อุทัย กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และดร.วารินทร์ จันทมาศ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ โดยให้คำแนะนำพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับกลับคืนมาเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอบูชาแก่บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรม และถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

นพดล สมพงษ์พันธ์

5520750532006: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การศึกษาแบบบูรณาการ/สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นพดล สมพงษ์พันธุ์: การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 (BASIC EDUCATION INSTITUTE ADMINISTRATORS' INTEGRATED EDUCATION MANAGEMENT UNDER OFFICE OF UBON RACHATHANEE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: จำนง กมลศิลป์, ประ.ด., อุทัย กมลศิลป์, ประ.ด., 134 หน้า., ปี พ.ศ. 2556

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 436 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และทดสอบสมมติฐานด้วย t – test (Independent Sample) และ F-test (One Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffé

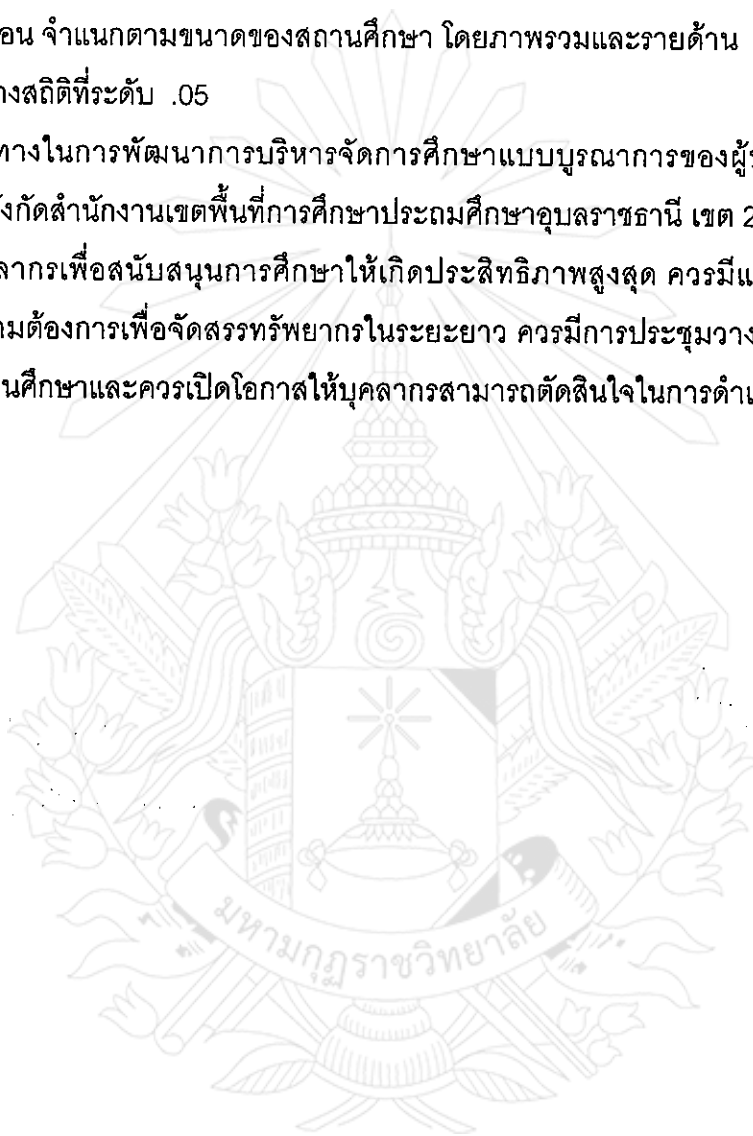
ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับปฏิบัติในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการระดมทรัพยากร และด้านความเป็นอิสระ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าทุกด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วม

2. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีดังนี้ ควรมีการแสวงหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว ควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษาและควรเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

5520750532006: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: BASIC EDUCATION INTEGRATED EDUCATION

NOPPADOL SOMPONGPAN: BASIC EDUCATION INSTITUTE ADMINISTRATORS' INTEGRATED EDUCATION MANAGEMENT UNDER OFFICE OF UBON RACHATHANEE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2 ADVISOR COMMITTEE: CHAMNONG KAMONSIN, Ph.D., UTHAI KAMONSIN, Ph.D., 134 P., B.E. 2013.

The objectives of this research were: 1) to study basic education institute administrators' integrated education managements under Office of Ubon Rachathanee Primary Educational Service Area 2, 2) to compare their integrated educational management of basic educational school administrators under the preceding office, as classified by statuses and school sizes and, 3) study guidelines on developing integrated education managements under it. The questionnaires for their integrated education management were used to collect data. The populations for the research comprised 436 individuals. Data were collect by the five-rating-scale questionnaires, with the reliability for the whole entry at 0.85. Data were analyzed with percentage, mean and standard deviation. Hypotheses were tested with t-test (independent Sample) and F-test (One-way ANOVA). In case statistically significant differences were found, they would be tested with Scheffe's method.

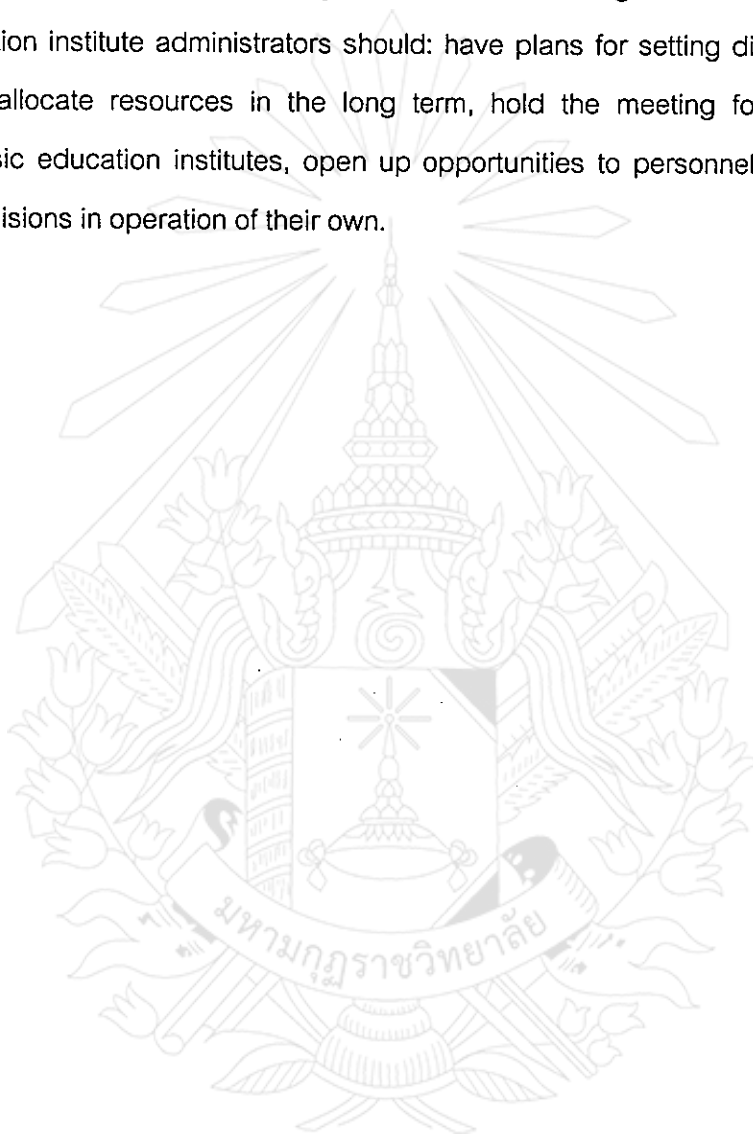
The research's results revealed the following findings:

1. Basic education institute administrators' and teachers' opinions on existence of their educational management under the above office were rated at the 'high' scales in the overall aspect. When taking a single aspect into consideration, all aspects were also rated at the 'high' scales. To place them in descending orders of means, they were: strategies, resource deployments, independence and participation.

2. Existence of basic education institute administrators' managements under Office of Ubon Rachathanee Primary Educational Service Area 2, according to basic education administrators and teachers, showed significant differences with the statistical significance at .05.

3. Existence of their management under it, according to basic education administrators and teachers' opinions, their opinions relative to school sizes, showed significant differences with the statistical significance at .05 both in the overall aspect and a single one.

4. Guidelines on developing integrated education management under it were that basic education institute administrators should: have plans for setting directions of requirements to allocate resources in the long term, hold the meeting for planning operations of basic education institutes, open up opportunities to personnel to enable them to make decisions in operation of their own.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	8
2.2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	25
2.3 การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	27
2.4 การบริหารงานจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา	57
2.5 หลักการแนวคิดของการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ	64
2.6 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคูบราชธานี เขต 2	68
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
2.8 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย	81
3 วิธีดำเนินการวิจัย	82
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	84
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	85

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	103
5.1 สรุปผล	103
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	105
5.3 ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	114
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	115
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	117
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	121
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	124
ภาคผนวก จ ผลการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม.	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย	134

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
2.1 เขตท้องที่บริการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	69
2.2 แสดงข้อมูลนักเรียนแยกตามระดับ.	70
2.3 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	74
2.4 กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	74
2.5 กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา	75
2.6 กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ	76
2.7 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางกระจายอำนาจทางการศึกษาหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา.	76
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.	83
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	89
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน	90
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร	91
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์	92
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ	94
4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ	95
4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	96
4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวม	97
4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร	99
4.11 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์	100
4.12 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม	101
4.13 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ	102

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

81

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงปัญหาการบริหาร การศึกษาในกระทรวงศึกษาแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ส่วนกลาง จึงได้เสนอหลักการสำคัญในการ ปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีการกระจายอำนาจ โดยยึดเขตพื้นที่การศึกษาเป็น หลักในการจัดองค์การ การบริหารและการจัดการตามหลักการกระจายอำนาจ (สุวัฒน์ เงินจำและ คณะ, 2544 อ้างถึงใน หทัยการ์ต วิวินิจฉัยภาค 2552, หน้า 1) ดังนั้นการบริหารและการจัดการ ศึกษาจึงมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม โดยสถานศึกษาจะมีอำนาจในการบริหารและการจัดการ ศึกษามากขึ้นทำให้ผู้บริหารจะต้องปรับบทบาทหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานสถานศึกษาในรูปแบบใหม่ ซึ่งปัจจุบันได้เกิดแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งใน การบริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพได้ ปัจจุบันการนำแนวคิดเชิงบูรณา การมาใช้ในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือด้านการศึกษา โดยนำศาสตร์ต่าง ๆ กระบวนทัศน์ ทฤษฎี โครงการ แผนการ แนวปฏิบัติ มาผนวกเข้าด้วยกัน โดยอาจนำการบูรณาการ หลักการ ทฤษฎีของทฤษฎีต่าง ๆ ผนวกเข้ากับการบูรณาการแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ ทำให้เกิดประสิทธิ ภาพในการบริหารงานจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้การบูรณาการมีความจำเป็นและสำคัญ อย่างยิ่งในโลกยุคใหม่ที่ปัจจัยต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงและซับซ้อนความสามารถในการคิดเชิง บูรณาการจะช่วยให้ผู้บริหารพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและสามารถนำสิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ใน บริบทแวดล้อม มาช่วยสมบูรณณ์และความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (สุขสวาท ประไพเพชร, 2551, หน้า 326)

ในยุคปัจจุบันการบริหารงานจะต้องมีการปรับรูปแบบการบริหาร รวมทั้งสถานศึกษา ต้องการปรับโครงสร้างองค์กรให้เป็นไปตามการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นหลัก โดยการจัดหน่วยงานที่ทำภารกิจเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ด้วยกัน เพื่อให้การ บริหารงานสามารถตอบสนองตามแผนยุทธศาสตร์ได้เป็นผลสำเร็จ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ จะต้องมีภาวะผู้นำ อย่างเช่น การนำความคิดเชิงบูรณาการมาใช้ในการศึกษาศาสตร์ต่างๆ เรียก ว่าการศึกษาในลักษณะสหวิทยาการ (Multidisciplinary) โดยพยายามนำศาสตร์ในสาขาที่แตก ต่างสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาผนวกเข้ากับศาสตร์ที่เป็นแกนหลักสาขาหนึ่ง เพื่อให้ศาสตร์นั้นมี

ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่มีประสิทธิภาพ การใช้วงจรเดมมิง (Deming Cycle) แสดงถึงหลักการทำงาน Plan-Do-Check-Action เพื่อการบริหารที่ดี การบริหารแบบ CEO ที่เน้นการเป็นผู้นำได้หลายรูปแบบในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานการณ์ ซึ่งเป็นผู้นำที่เก่งรอบด้าน มีวิธีการทำงานอย่างบูรณาการ และเบ็ดเสร็จในตัวคนเดียวจะต้องเป็นนักคิด นักอ่าน กล้าเสี่ยงและคิดบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ จากการที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่เน้นการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอนโดยมีจุดเน้นที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้เรียนตามความถนัดตามความสนใจและได้รับการบริการด้านการศึกษาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ

การนำแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงหลักการไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ในยุคปัจจุบันยังต้องคำนึงถึงรูปแบบการบริหารเชิงบูรณาการกับการนำไปปฏิบัติ จากอดีตที่มีรูปแบบการบริหารจัดการแบบแยกส่วนต่อมาในปัจจุบันได้เน้นหลักการบริหารหรือการพัฒนาเชิงบูรณาการดังเช่น การบริหารจัดการภาครัฐ แต่เดิมนามมีการจัดแบ่งโครงสร้างลักษณะการทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามภารกิจ มีลักษณะเป็นไปตามหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายแบ่งส่วนราชการเปรียบเสมือนเป็นแท่ง เนื่องจากเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สำหรับการบริหารในยุคปัจจุบันจะต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรให้เป็นแบบการยึดภารกิจเป็นพื้นฐาน โดยการจัดหน่วยงานที่ทำภารกิจเดียวกันคล้ายคลึงกันให้อยู่ด้วยกัน เพื่อให้การบริหารสายงานสามารถตอบสนองการทำงานแบบมุ่งผลงานตามยุทธศาสตร์ได้เป็นผลสำเร็จเป็นการทำงานแบบบูรณาการดังนั้นมีคามจำเป็นจะต้องมีการบริหารงานในเชิงบูรณาการเกิดขึ้น ดังเช่นแนวคิดการบริหารโดยรวม ในองค์การทางการศึกษา แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นความเป็นเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลายในการปฏิบัติ รวมถึงแผนการศึกษาแห่งชาติที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาจัดเป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม มีกระบวนการในการบูรณาการของชีวิตเป็นองค์รวมของการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างสมดุล จากแนวคิดทั้งหลายที่กล่าวมานี้ เป็นรูปแบบการนำกระบวนการบริหารเชิงบูรณาการไปสู่การปฏิบัติตามรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นการบูรณาการดังนั้นการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องใช้หลักบูรณาการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การบริหารเชิงบูรณาการนั้น ไม่มีรูปแบบเฉพาะตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการบริหารหรือบริบทอื่นๆ ของหน่วยงาน และที่สำคัญที่สุด คือ ตัวผู้บริหารเองจะต้องเป็นผู้รู้จักวิธีคิดเชิงบูรณาการ และการฝึกฝนในทางปฏิบัติ เพื่อช่วยลดความผิดพลาดจากการคิด ไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ผู้บริหารเชิงบูรณาการ

จะต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติและลักษณะนิสัยการคิดเชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546, หน้า 197)

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เป็นชุดขององค์ประกอบย่อยที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการดำเนินงานให้เกิดการจัดประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตจริงของผู้เรียนโดยมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่เชื่อมโยงกันของปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ ด้วยการระดมทรัพยากรที่หลากหลายการวางแผนกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและคงความเป็นเอกลักษณ์ของตน รวมทั้งมีการติดตามกำกับตามตัวบ่งชี้คุณภาพที่ชัดเจน จนบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

นอกจากนี้ การบริหารงานแบบบูรณาการ เป็นการบริหารที่ภาคเอกชน หรือธุรกิจขนาดใหญ่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม องค์การเป็นหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit) ที่สามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตัดสินใจได้อย่างครบวงจร โดยการปรับบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร (Chief Executive Officer : CEO) สามารถสั่งการบังคับบัญชา สั่งการให้ดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ตรงตามนโยบายและสนองตอบต่อความต้องการ และข้อเท็จจริงได้โดยตรง ปรับเปลี่ยนการบริหารงานจากแบบ Inside out approach เป็นบริหารแบบลดขั้นตอนการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นจากข้างนอกเข้ามาข้างใน (Outside in)

สำหรับในปีงบประมาณ 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายที่จะปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ เพื่อปฏิรูปวิธีการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการศึกษาวิชาชีพแบบบูรณาการในลักษณะต่าง ๆ ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำคู่มือและแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการของแต่ละสถานศึกษา โดยในการดำเนินการจัดทำคู่มือและแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการครั้งนี้จะไดรรวบรวมจัดทำกรอบแนวคิด แนวทางและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พร้อมทั้งตัวอย่างแผนการเรียนและแผนการสอนแบบบูรณาการ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้กับครูอาจารย์ ผู้บริหาร ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 45)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษามากที่สุดหน่วยงานหนึ่ง สาเหตุก็คือเรื่องรูปแบบและวิธีการบริหารงานที่มีหลายขั้นตอน การซ้ำซ้อนของงานจนทำให้เกิดการสับสนในการปฏิบัติงาน การบริหารและการพิจารณาการสั่งการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยให้รูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ที่การเรียนรู้ฝึกฝนให้มีทักษะการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์ต่างๆซึ่งไม่สามารถศึกษาจากตำราอย่างเดียวได้ ไม่มีรูปแบบการจัดการศึกษาใดที่ใช้ได้ดีที่สุดในทุกสถานการณ์ การมอบอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ผู้บริหารจะต้องแสดงออกถึงการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้อสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งถึง การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการนั้น เป็นรูปแบบของการบริหารในยุคใหม่จึงต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความมุ่งมั่น สามารถตัดสินใจได้ทุกสถานการณ์ มีอุดมการณ์ที่เข้มแข็ง มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน สามารถทำงานได้เบ็ดเสร็จ รวดเร็วอย่างกลมกลืน

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ถึงแม้การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการมีให้เห็นบ้างก็ตามก็เป็นเพียงภาพกว้าง ๆ ไม่ได้เจาะเจาะจงในแต่และตำแหน่ง หน้าที่ งาน และสถานที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ให้สามารถมองเห็นระบบการบริหารจัดการศึกษาบูรณาการของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้หลัก MSPA มีองค์ประกอบหลักสำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1.4.1.1 ด้านการระดมทรัพยากร (Mobilization)

1.4.1.2 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

1.4.1.3 ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)

1.4.1.4 ด้านความเป็นอิสระ (Autonomy)

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 2,356 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2, (2554, หน้า 3) จำแนกเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	
2. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 122 คน
3. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 149 คน
4. สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 281 คน

1.4.2.2 ครูผู้สอน

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 667 คน
2. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 1,251 คน

3. สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 157 คน

รวม จำนวน 2,075 คน

1.4.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan ; อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2546, หน้า 143 – 144) จำนวน 436 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1. ตำแหน่ง จำแนกเป็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน
2. ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการใช้หลัก MSPA การพัฒนาระบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, 2550) มีองค์ประกอบ 4 ด้านดังนี้

1. ด้านการระดมทรัพยากร (Mobilization)
2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)
3. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)
4. ด้านความเป็นอิสระ (Autonomy)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.5.2 ได้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.5.3 ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปปรับปรุงพฤติกรรมในการบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารและยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารแบบบูรณาการจุดมุ่งหมาย สาระ วิธีการ และทรัพยากรการบริหาร โดยใช้ MSPA เป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ (M) ด้านการระดมทรัพยากร (S) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (P) ด้านการมีส่วนร่วม และ (A) ด้านความเป็นอิสระ ดังนี้

1.6.1.1 ด้านการระดมทรัพยากร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาบุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6.1.2 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ หมายถึง การกำหนดทิศทาง และขอบเขตความต้องการในระยะสั้นและระยะยาวขององค์การ เพื่อที่จะจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมาตรฐาน

1.6.1.3 ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประชุมปรึกษาหารือ หรือ ร่วมดำเนินการเพื่อการตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความผูกพันกับงานหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

1.6.1.4 ด้านความเป็นอิสระ หมายถึง สร้างความคล่องตัวในการจัดระเบียบบริหารบุคลากร กำกับทิศทางการจัดการวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการสรรหาและกำกับงบประมาณตามอิสรภาพอย่างมีขอบเขต คงความเป็นเอกลักษณ์ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อสร้างความโดดเด่นทางวิชาการ

1.6.2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มี 3 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

1.6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

1.6.4 ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
- 2.3 การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.4 การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.5 หลักการแนวคิดของการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ
- 2.6 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การสรุปองค์กรใด ๆ ก็ตาม จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับต้น ระดับกลาง หรือระดับสูง การบริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาในรูปแบบ เทคนิค กระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการจัดการศึกษาแก่นักเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาของไทย ดังนั้นจำเป็นต้องให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร (2540, หน้า 42) หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของคนไทย มาตรา 43 วรรค 2 กล่าวว่า การจัดการศึกษาอบรมของรัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 3-4) มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักคือ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นใจถิ่นและเอื้อกัน ทั้งนี้ ตามกฎหมายต่อไปนี้

ความหมายของการบริหารได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้
นพพงษ์ บุญจิราดุลย์ (2543, หน้า 3) ให้ความหมายว่า การบริหารเกี่ยวข้องกับหลัก 5 ประการคือ

1. มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน
3. ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างด้วยความประสานสัมพันธ์และมีระบบระเบียบกฎเกณฑ์
4. ด้วยการรู้จักใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้นโดยทุกคนรับรู้และเห็นตรงกัน

ปราชญา กล้าผจญ และ สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าเป็นศิลปะของการทำงานให้สำเร็จได้ โดยใช้บุคคลอื่นให้เป็นผู้กระทำและเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การและใช้ทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2546, หน้า 56) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษาไว้ว่า การทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนทั่วไปร่วมมือกันจัดกระบวนการเรียนรู้เอื้อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมด้วยการดำเนินการถ่ายถอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้จากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนกลุ่มงานบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ประชุม ผงผ่าน (2541, หน้า 10) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การกำหนดนโยบาย การวางแผนและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 84) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า หมายถึง การบริหาร การปรับปรุงพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนให้เกิดผลดี สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2541, หน้า 2) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารงานมาประกอบการตามกระบวนการบริหารในการจัดกิจกรรมพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ศิลปะในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหรือปรับปรุง การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 34) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของ โรงเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2541, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ อย่าง ยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษา เป็น การวางพื้นฐานการพัฒนาคน ให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลก สามารถปรับตัวได้อย่าง มีความสุข สถาบันการศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนด สถาบันจะต้อง จัดบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็น การพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง ประกอบด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับ หลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่น งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การ เรียนตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว

สรุปการบริหารงานวิชาการได้ว่า การบริหารกลุ่มงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานกลุ่มวิชาการประสบผลสำเร็จ เพราะการจัดการศึกษาเป็นการ วางพื้นฐานในการพัฒนาคน ให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้อย่าง มี ความสุข สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง หน้าที่โดยตรงของโรงเรียน คือ การให้ ความรู้ด้านวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นในโรงเรียน เป็นเพียงส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยส่งเสริม งานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้งานวิชาการดำเนินไปด้วยดี แต่การบริหารกลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถและมีกำลังเพียงพอในการบริหารงานวิชา การ ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญแก่กลุ่มงานวิชาการ ต้องเข้าใจขอบข่าย การดำเนินงานและภาระ หน้าที่ของการบริหารกลุ่มงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 36) กล่าวถึง การบริหารกลุ่มงานวิชาการครอบคลุมใน เรื่องต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

2. เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอน
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน
4. เรื่องสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุด
5. เรื่องการวัดผลและประเมินผล
6. เรื่องการนิเทศการศึกษาและเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ

กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกลุ่มงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร
2. การบริหารการเรียนการสอน
3. การบริหารการประเมินผลการเรียน
4. การบริหารการนิเทศภายใน
5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
6. การบริหารวิจัยและการพัฒนา
7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ
8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-73) กล่าวไว้ว่าการบริหารกลุ่มงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. ข้อมูลด้านการบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 หลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.1.1 เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
 - 1.1.2 ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทางสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
 - 1.1.3 วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.1.4 โครงสร้างหลักสูตรและสาระสำคัญต่าง ๆ
 - 1.1.5 นำหลักสูตรไปจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
 - 1.1.6 นิเทศการใช้หลักสูตร
 - 1.1.7 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 1.1.8 การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร

1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้

- 1.2.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครู และหน่วยการเรียนรู้
- 1.2.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในรูปแบบต่าง ๆ
- 1.2.3 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ
- 1.2.4 การพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.3 การวัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน

- 1.3.1 แนวปฏิบัติในการวัดผลประเมินผล
- 1.3.2 แผนการวัดผล ประเมินผล แต่ละรายวิชา
- 1.3.3 การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน
- 1.3.4 เครื่องมือวัดผลและประเมินผล

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนา

คุณภาพงานวิชาการ

- 1.4.1 จำนวนงานวิจัยของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.4.2 ความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และการเผยแพร่ผลการวิจัย

1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 1.5.1 จำนวนสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน
- 1.5.2 การผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 1.5.3 การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.5.4 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 1.6.1 จำนวนแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาภายในและภายนอกสถานศึกษา
- 1.6.2 เอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว

องค์กรอื่น

- 1.6.3 การจัดตั้งและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 1.6.4 การใช้แหล่งเรียนรู้ของครู

1.7 การนิเทศการศึกษา

- 1.7.1 ระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน ในสถานศึกษา
- 1.7.2 รูปแบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน
- 1.7.3 การประเมินผลการนิเทศ และกระบวนการนิเทศ

- 1.7.4 การติดตาม ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดระบบการนิเทศการศึกษา/เครือข่ายนิเทศ

1.8 การแนะแนวการศึกษา

- 1.8.1 ระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา
- 1.8.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.8.3 การดำเนินการแนะแนวการศึกษา
- 1.8.4 การติดตามประเมินผลการจัดการและระบบการแนะแนวการศึกษา
- 1.8.5 ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการแนะแนว/เครือข่ายแนะแนว

1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- 1.9.1 การจัดระบบโครงสร้างองค์กรเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.9.2 เกณฑ์การประเมิน เป้าหมาย ความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของ

แต่ละระดับ

- 1.9.3 การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษา

- 1.9.4 การดำเนินการแผนพัฒนางาน และติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพ

ภายใน

- 1.9.5 การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา หน่วยงานอื่นเพื่อการประกัน

คุณภาพ

- 1.9.6 การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานรับรองมาตรฐาน

การศึกษา

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

- 1.10.1 การศึกษาสำรวจความต้องการการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

- 1.10.2 การจัดให้ความรู้ ความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการในการพัฒนา

ทักษะวิชาชีพ

- 1.10.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาจากประชาชน

ชุมชน

- 1.10.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1.11.1 ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.11.2 เครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.12.1 การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

1.12.2 การส่งเสริม สนับสนุนวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

1.12.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

สรุป ขอบข่ายการบริหารกลุ่มงานวิชาการ คือกิจกรรมทั้งหลายของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน การดำเนินงานตามแผน และการติดตามประเมินผลงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียน งานวิชาการต้องครอบคลุมงานสำคัญคือ หลักสูตร สถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลการประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

คำว่างงบประมาณ มีความหมายแตกต่างกันไปตามเวลาสถานการณ์ และลักษณะการให้ความหมายของนักวิชาการ ซึ่งมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป โดยนักเศรษฐศาสตร์จะมองในลักษณะการมุ่งใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองในลักษณะกระบวนการหรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้ ส่วนการเมืองจะมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล เป็นต้น

งบประมาณ เป็นคำที่เข้าใจกันทั่วไป และมีผู้นำไปใช้อย่างแพร่หลายแตกต่างกันไป งบประมาณมีความหมายได้หลายนัย ดังนี้

(บุญชนะ อัดถากร, 2506, หน้า 43 ; อ้างถึงใน ณรงค์ สัจพันธ์, 2537, หน้า 237) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง การเงินซึ่งแต่ละสถาบันกำหนดขึ้นมา หรือแผนงานการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลที่กำหนดแต่ละหน่วยงาน

กมล วิไลภา เสรี ลาชโรจน์ และไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2546, หน้า 43) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง เงินที่หน่วยงานได้รับการพิจารณาจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจะต้องจ่ายให้เสร็จสิ้นตามปีงบประมาณนั้น ๆ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535) ให้ความหมายว่า งบประมาณ คือบัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับและรายจ่าย ในแง่ของบัญชี งบประมาณ คือการแสดงรายรับรายจ่าย ในแง่ของแผน งบประมาณ คือ แผนการใช้จ่ายของทรัพยากรของรัฐในการดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ไพศาล ไชยมงคล (2526, หน้า 18-21) กล่าวว่า งบประมาณ (Budget) มาจากภาษาฝรั่งเศสโบราณ Bougette ส่วนประเทศอังกฤษแต่เดิมคำว่า Budget หมายถึง กระเป๋าหนังใบใหญ่ที่เสนาบดีคลังของกษัตริย์ใช้บรรจุเอกสารต่าง ๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศและทรัพยากรที่มีอยู่ไปแถลงต่อสภา ในประเทศอเมริกาได้ ให้คำจำกัดความไว้ว่า งบประมาณ คือ แผน สำหรับการใช้จ่ายเงินให้รัฐวิสาหกิจและรัฐบาล ในช่วงระยะเวลาหนึ่งอันแน่นอน ซึ่งฝ่ายบริหารจะเป็น ผู้จัดเตรียมและนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อขออนุมัติก่อนที่ดำเนินการตามแผนนั้น

พจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2550, หน้า 127) ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง บัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับและรายจ่าย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534, หน้า 3) ในแง่ของบัญชี งบประมาณหมายถึง แผนการใช้จ่ายทรัพยากรของรัฐในการที่จะดำเนินการใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

พรพรรณ เอกเผ่าพันธ์ (2537, หน้า 43) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง แผนงานของผู้บริหารที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับงวดเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต โดยจัดทำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณที่เป็นตัวเงินให้กับงานและหน่วยงานต่าง ๆ

บรูคเฮด (Burkhead, 1965, pp. 83-89) กล่าวว่า งบประมาณคือแนวพิจารณา และช่วงเวลาของงบประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของความรับผิดชอบที่ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของอำนาจทางการเมือง

ไพศาล ไชยมงคล (2526, หน้า 18) กล่าวว่า Frank P. Sherwood ศาสตราจารย์แห่ง University of southern california กล่าวถึงงบประมาณว่า คือแผนเบ็ดเสร็จที่แสดงออกในรูปตัว

เงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการประมาณการบริการกิจกรรมโครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน ในการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ ย่อมประกอบด้วยภาระกระทำ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียมการอนุมัติ และการบริหาร

ลัซ (Lunch) กล่าวว่า งบประมาณในแนวทางการบริหาร หมายถึง งบประมาณเป็นแผนที่จัดทำเพื่อให้โครงการต่าง ๆ (Program) ที่กำหนดขึ้น มีการประมาณทรัพยากรที่มีค่าและต้องการที่จะนำมาใช้ และมีการเปรียบเทียบการกระทำในอดีตและความต้องการที่จะทำในอนาคต Burnstlin and O Hara กล่าวว่า งบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญเนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทำให้แผนและนโยบายเปลี่ยนมาเป็นการกระทำหรือกิจกรรมและงบประมาณยังเป็นเทคนิค (Nuts and bolts) ของนโยบายรัฐบาล งบประมาณเปรียบเสมือนเชือกเพลิงที่แจกจ่ายไปยังส่วนต่าง ๆ ขององค์การ (Lunch, 1965, p. 48 อ้างถึงใน นุชนารถ อำนวยผล, 2536, หน้า 52)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2534, หน้า 35) กล่าวว่า งบประมาณจะมีความหมายคือ งบประมาณไม่ใช่ตัวเงิน เป็นเพียงแต่แผนการใช้จ่ายเงิน หรือประมาณการรายรับรายจ่ายล่วงหน้า หรือตัวเลขในบัญชีที่แสดงจำนวนเงินรับ-จ่าย เท่านั้น

สรุปได้ว่า งบประมาณ คือ เครื่องมือในการบริหารงานที่มีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การวางแผน
2. การประมาณการรายรับ
3. การประมาณการรายจ่าย
4. วิธีการประเมินการใช้จ่ายเงิน

ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ ใช้ดำเนินการในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพโดยมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ

ความสำคัญของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญในแง่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ 3 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อการวางแผน การงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหาร เพราะในการจัดทำงบประมาณจะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสม โดยประหยัดเป็นประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่จะทำ และระยะเวลาของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่หรือกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในรูปของแผนพัฒนาหรือแผนขอเงิน

2. ความสำคัญของการประสานงาน เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ แล้วเป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงาน ที่จะต้องวางแผนดำเนินงานในหน่วยงานให้ประสานสอดคล้องกันทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานอื่น ซึ่งเราเรียกว่า การประสานแผนในรูปของแผนปฏิบัติการ หรือแผนการใช้จ่ายเงิน หรือแผนงบประมาณ จะมีผลช่วยลดความซ้ำซ้อน ความสูญเปล่าและความขัดแย้ง ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของการใช้งบประมาณซึ่งมีอยู่ค่อนข้างจำกัดได้เป็นอย่างดี

3. ความสำคัญของการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน นอกจากงบประมาณจะมีความสำคัญต่อการวางแผน และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ฝ่ายบริหาร ยังสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ในขั้นตอนการบริหารแผนและการติดตามประเมินผลแผน ซึ่งจะช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว งบประมาณเป็นทรัพยากรบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร ตลอดจนเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งทรัพยากรบริหารด้านอื่น ๆ อาทิ งานงบประมาณ หมายถึง แผนงานสำหรับการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานหรือรัฐบาลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ที่แน่นอน ซึ่งฝ่ายบริหารจะเป็นผู้จัดเตรียมและนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติก่อนจะดำเนินการ ตามแผนนั้น

กลุ่มงานบริหารงานบุคคล

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

นักการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้ในหลายทัศนะ โดยส่วนใหญ่จะมีความสำคัญที่คล้ายกันแต่จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดบ้าง สรุปได้ดังนี้

บรรยงค์ โตนินดา (2543, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคล หรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ต้องอาศัยแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยเฉพาะการกำหนดหลักการในการบริหารงาน จะต้องเป็นที่ยอมรับ ระหว่างองค์กร กับ ผู้ปฏิบัติงานและถูกต้องตามกฎหมาย มนุษย์ถือเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดขององค์กร ไม่มีองค์กรใดจะแสวงหาบุคคลสร้างบุคคลได้ในลักษณะเช่นเดียวกันได้ทุกองค์กร องค์กรได้พัฒนาบุคคล ในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขีดศักยภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ องค์กรนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2546, หน้า 3) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลหรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายความว่า กระบวนการที่ผู้บริหาร ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบุคคลและ/หรือ

บุคคลที่เกี่ยวข้องขององค์การร่วมกันใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการสรรหา การคัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งดำเนินการรักษาและพัฒนาให้บุคคลขององค์การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่เหมาะสม เข้าปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งดำเนินการรักษาและพัฒนาให้บุคคลขององค์การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่เหมาะสม ตลอดจนเสริมสร้างลักษณะให้แก่สมาชิกที่ต้องพ้นจากการร่วมงานกับองค์การนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตได้ในสังคมได้อย่างมีความสุขในอนาคต

ชัยวัฒน์ บุณฑริก (2547, หน้า 64) กล่าวถึงความหมายของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือการบริหารงานบุคคล ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการสรรหาคัดเลือกและบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ให้ปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งสนใจการพัฒนาอํารงรักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์การเพิ่มพูนแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์การที่ต้องพ้นจากการทำงานด้วยเหตุผลทุพพลภาพ เกษียณอายุหรือเหตุอื่นใดในงาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความหมายของการบริหารงานบุคคล สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการบริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคลหรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นหน้าที่ในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาบุคคล การฝึกอบรม การพัฒนาบุคคล การจูงใจ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคคลในหน่วยงาน หรือองค์การให้อยู่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล

สมาน รังสิโยภุชณ์ (2540, หน้า 2) กล่าวว่า ในการบริหารงานใดก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่าเรื่องเกี่ยวกับตัวบุคคลเป็นเรื่องที่สำคัญและยุ่งยากที่สุด ทั้งนี้เพราะตามหลักทั่วไปในการบริหารนั้น แม้ว่าจะมีงบประมาณให้อย่างเพียงพอ มีการจัดองค์การและการบริหารงานที่ดีมีอุปกรณ์ และวัสดุต่าง ๆ พร้อมมูลสักเพียงใด ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่ดี ไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติตนอยู่ในวินัยอันดีแล้ว ก็เป็นการยากที่การบริหารงานจะบรรลุผลตามความมุ่งหมาย

บรรยงค์ โตจินดา (2543, หน้า 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคคลไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานบุคคลนั้น นับว่าจะทวีขึ้นเรื่อย ๆ トラบใดที่เรายอมรับความจริงว่าทรัพยากรมนุษย์นั้นมีความสำคัญยิ่งกว่าปัจจัยการผลิตอย่างอื่น แม้จะมีเครื่องจักรกลเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น และใช้วิทยาการสูงขึ้น มีวิสัยทัศน์ยอดเยี่ยมเพียงใดก็ไม่ใช่ว่าเครื่องเข้ามาแทนที่คน ไม่ใช่เข้ามาเป็นนายคน เพราะคนต้องเป็นนายเครื่องจักรวันยังค่ำ

สมชาย เทพแสง (2543, หน้า 14-25) กล่าวว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน อย่างสิ้นเชิง ทั้งด้านอาคารสถานที่ บุคคล สื่อ อุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณในการลงทุน ความพร้อมแตกต่างกัน บางแห่งมีครูเพียงไม่กี่คน ดังนั้น ต้องเริ่มจากการทำโรงเรียนให้มีมาตรฐาน เท่าเทียมกัน ในด้านความพร้อมของโรงเรียนก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยเหนือที่จะต้องตัดสินใจสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอาคารสถานที่และบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญ ในการบริหาร

ชัยวัฒน์ บุณฑริก (2547, หน้า 65-66) กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ก่อให้เกิดความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ช่วยพัฒนาองค์การให้เจริญเติบโต เพราะการบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นสื่อกลางในการประสานงานกับแผนกต่าง ๆ เพื่อแสวงหาวิธีการให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาทำงานในองค์การ เมื่อองค์การได้บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมทำให้องค์การเจริญเติบโตและพัฒนายิ่งขึ้น

2. ช่วยให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เกิดความจงรักภักดีต่อองค์การที่ตนปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลผลิตขององค์การ

3. ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคมและประเทศชาติ ถ้าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างระหว่างองค์การ และผู้ปฏิบัติงานทำให้ภาพสังคมโดยรวมมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน

จากความสำคัญของการบริหารงานบุคคล สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลจะเกี่ยวข้อง กับคนทุกคนในทุกเรื่อง กล่าวคือ นับตั้งแต่การวางแผน กำหนดความต้องการ การพัฒนาส่งเสริม การสร้างขวัญกำลังใจ และการธำรงรักษาบุคคล เพราะถ้ามีการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อหน่วยงานหรือองค์การ

กระบวนการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การวางแผนกำลังคน ในองค์การ จนกระทั่งการสิ้นสุดภาวะการปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักบริหารได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคล ไว้ดังนี้

ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ และประสาน หอมพูล (2544, หน้า 13) กล่าวว่า การจัดบุคคล หมายถึง การบริหารงานบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ทุกประเภท ทั้งนี้ รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคลที่บรรจุแต่งตั้งแล้ว การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น

หนังสืออ้างอิง

(REFERNCE BOOK)

ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานที่มีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง (2552, หน้า 5) อ้างอิงจากกระบวนการบริหารของ Luther Gulick and Urwick ในด้านการบริหารงานบุคคลได้แก่

1. การจัดอัตรา
2. การสรรหา
3. การพัฒนาบุคคล
4. การเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 236) กำหนดกระบวนการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การวางแผนกำลังคน
2. การสรรหา
3. การบรรจุแต่งตั้ง
4. การพัฒนา
5. การดำรงรักษา
6. การให้พ้นจากงาน

กระบวนการบริหารงานบุคคล สรุปได้ว่า งานบุคคล หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับตัวบุคคล ตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลังกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย งานออกจากราชการ โอนย้าย ผูก อบรม การประเมินผล พิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน ตลอดจนการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพเพื่อให้การปฏิบัติงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาทุกแห่ง และเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารจะจัดและดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนนโยบาย วางแผนกำลังคนและแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลในหน่วยงานเพื่อให้คนปฏิบัติงานดีที่สุด เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง และในความสัมพันธ์กับบุคคล ตั้งแต่เริ่มต้นการทำงาน และขณะพ้นจากหน้าที่ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการโดยอาศัยความรู้ด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและประสบการณ์ในการบริหาร งานบุคคลมาใช้ในการดำเนินการบริหารงานบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน และองค์การ

กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-73) กล่าวไว้ว่าขอบข่ายงานด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
 - 1.1 สภาพการดำเนินงานธุรการ
 - 1.2 การวางแผน ออกแบบระบบงานธุรการ การลดขั้นตอนงานให้มี ประสิทธิภาพ
 - 1.3 จัดบุคลากรรับผิดชอบและการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน
 - 1.4 จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับงานด้านธุรการตามที่กำหนด
 - 1.5 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 ข้อมูลตามมติคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.3 งานธุรการในการจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 รายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
 - 2.5 การประสานงานตามมติที่ประชุม
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 3.1 สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 3.2 จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูล
 - 3.3 จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ
 - 3.4 การพัฒนาบุคลากรรับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 3.5 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น
 - 3.6 นำเสนอ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ การประชาสัมพันธ์
 - 3.7 ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.1 ระบบการประสานและเครือข่ายการศึกษา
 - 4.2 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.3 การแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษา
 - 4.4 การเผยแพร่โครงการหรือกิจกรรมระหว่างเครือข่ายการศึกษา
 - 4.5 การให้ความร่วมมือ สนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 5.1 การจัดระบบการบริหาร

- 5.1.1 โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณคุณภาพของสถานศึกษา
- 5.1.2 วางแผนออกแบบระบบโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงาน
- 5.1.3 นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการ
- 5.1.4 ประกาศ ประชาสัมพันธ์ ให้ส่วนราชการ ประชาชนได้ทราบ
- 5.1.5 การดำเนินการบริหารจัดการโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ
- 5.1.6 การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ
- 5.2 การพัฒนาองค์กร
- 5.2.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา
- 5.2.2 แนวทางในการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจบุคลากร
- 5.2.3 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถตามภารกิจ
- 5.2.4 เป้าหมาย ผลผลิต ตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน
- 5.2.5 การติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 5.2.6 ผลการประเมิน ปรับปรุงพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 6.1 การวางแผนกำหนดนโยบายแนวทางในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการพัฒนาการศึกษา
- 6.2 การระดมหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.3 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา
- 6.4 ข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.5 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิตและการใช้เทคโนโลยี
- 6.6 การวิจัยและการพัฒนาการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.7 การติดตามประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 7.1 ปัญหา ความต้องการจำเป็นด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร การบริหารทั่วไป
- 7.2 ระบบส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารวิชาการงบประมาณ บุคลากร การบริหารทั่วไป

- 7.3 การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนงานทุกด้าน
- 7.4 การติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 8.1 การวางแผนการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อม
 - 8.2 การบำรุงรักษา อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม
 - 8.3 การติดตาม ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม
 - 8.4 การสรุปและประเมินผล รายงานผลการใช้อาคารสถานที่
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
 - 9.1 การสำรวจข้อมูลจำนวนนักเรียนที่จะเข้าเรียน
 - 9.2 การจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้าเรียน
 - 9.3 จัดระบบสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน
 - 9.4 การเสนอข้อมูลสารสนเทศการทำสำมะโนผู้เรียนต่อเขตพื้นที่การศึกษา
10. การรับนักเรียน
 - 10.1 การแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษาร่วมกันและเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแผนการรับนักเรียน
 - 10.2 ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน
 - 10.3 การประเมินผล และรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย
 - 11.1 การสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบ
 - 11.2 การจัดการศึกษาในรูปแบบใดในรูปแบบหนึ่ง
 - 11.3 การประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา
 - 11.4 ความร่วมมือและการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษา
 - 11.5 การติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
 - 13.1 การวางแผน กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา
 - 13.2 การดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - 13.3 การสรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน

14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
 - 14.1 ความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล และผลงานสถานศึกษา
 - 14.2 การวางแผนประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา
 - 14.3 เครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์
 - 14.4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการประชาสัมพันธ์
 - 14.5 กิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย
 - 14.6 การติดตาม ประเมินผลการประชาสัมพันธ์
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
 - 15.1 แนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา
 - 15.2 การให้คำปรึกษา แนะนำในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
 - 17.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจของสถานศึกษา
 - 17.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง
 - 17.3 กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยง
 - 17.4 วางแผนจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา
 - 17.5 การนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินการตามภารกิจ
 - 17.6 การดำเนินการตามมาตรการของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
 - 17.7 ประเมินผลการดำเนินงานการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนด
 - 17.8 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน
18. งานบริการสาธารณะ
 - 18.1 ระบบการบริการสาธารณะ
 - 18.2 ระบบข้อมูล ข่าวสารของสถานศึกษา
 - 18.3 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน
 - 18.4 การประเมินความพึงพอใจในการบริการสาธารณะจากผู้มารับบริการ
 - 18.5 ผลการประเมินงานการให้บริการ และการปรับปรุงแก้ไข
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น
 - 19.1 การจัดบุคลากรรับผิดชอบตามความเหมาะสม และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน

19.2 การกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

19.3 ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ภาระงานด้านการบริหารงานทั่วไป คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับบัญชา ควบคุม ดูแลทั่วไป เพื่อให้การดำเนินไปอย่างราบรื่น ขอบข่ายงานบริหารทั่วไปคือ การดำเนินงาน ธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา กิจการระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ แลการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงานงาน บริการสาธารณะ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

2.2 หลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มีจุดมุ่งหมายที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน และการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 6)

นอกจากนี้ตามมาตรา 9 กล่าวถึงการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ

ด้านสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ได้เน้นการสนับสนุนการศึกษาซึ่งได้กำหนดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิประโยชน์คือการสนับสนุนจากรัฐให้มีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

ด้านแนวการจัดการศึกษาเน้นในเรื่องความสัมพันธ์ของสังคมได้แก่ครอบครัว ชุมชนชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง

การปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน ตลอดจนการมีความรู้ในวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย กล่าวกันว่า แนวคิดทางการจัดศึกษาเป็นเรื่องของการกลั่นกรอง นึกคิดหาเหตุผลอย่างรอบคอบ ในอันจะจัดวางรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาประชากรของชาติเป็นอุดมการณ์

ปฏิญญา สาทร (2551, หน้า 9) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกิจการที่จัดได้โดยง่าย ใคร ๆ ก็รู้ ใคร ๆ ก็ทำได้ การจัดการศึกษาไม่มีอะไรยุ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 4) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากแนวคิดการจัดการศึกษา ดังกล่าว อาจกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา คือการดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บุคคลมีความรู้ มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด มีคุณธรรม ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยและจิตใจที่ดีพร้อมที่จะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ 2545 - 2559 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 1 - 2) ได้กล่าวถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผนโดยมีการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและธรรมชาติ บูรณาการเชื่อมโยงโดยรวมที่ "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีดุลยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง โดยเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ มุ่งที่จะพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และสังคมमानอันท์และเอื้ออาทรต่อกัน จึงมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคนและสังคมโดย

1. พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา ที่เน้นให้เห็นความสำคัญกับการพัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนการปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งตนเองและเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขัน

2. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและการสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้

3. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ที่เน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม และวัฒนธรรม การกำจัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้าง เพื่อความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ในสังคมร่วมผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและถาวร

2.3 การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551, หน้า 13) ได้สรุปว่าการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นการ จัดการศึกษาที่สำคัญต่อประเทศ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นการ จัดประสบการณ์ด้านความรู้ ความสามารถทักษะ และคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งได้แก่ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการพูดและการเขียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิตส่วนด้าน คุณค่านั้น หมายรวมถึงความมีจิตใจอันดีงาม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศาสนา การอนุรักษ์สืบสานเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

นโยบายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวดที่ 2 มาตรา 10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 8) กำหนดไว้ว่า รัฐจะจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงให้กับทุกคนอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ด้วยหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และการใช้นวัตกรรมตลอดจนรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่าง ของบุคคล และความแตกต่างของท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546, หน้า 14 - 17) กล่าวว่า มุ่งเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม เหมาะสมกับวัย มีความรู้คู่คุณธรรมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมีศักดิ์ศรี และภาคภูมิใจ สามารถพึ่งตนเองมีทักษะที่จะแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง มีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกลพอที่จะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโลก มีจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

ธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาของไทย ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินการไว้เป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ระยะแรกเริ่มต้น จนถึงระดับที่ชุมชนและท้องถิ่นมีความพร้อมเพียงพอที่จะรับผิดชอบการศึกษา และได้กำหนด มาตรการที่สำคัญไว้ดังต่อไปนี้

มาตรการที่ 1 รัฐจัดการศึกษาให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามศักยภาพ และตามสภาพการณ์ท้องถิ่น ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัยโดยอาศัยความร่วมมือขององค์กรหลายฝ่าย เปิดโอกาสให้ได้แบบเฉพาะบุคคล เป็นกลุ่มทั้งกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อย วิธีการเรียนก็อาจแตกต่างกันไปพร้อม ๆ กับเพื่อนในระบบชั้นเรียน หรือเรียนบางส่วน โดยการใช้สื่อต่าง ๆ หรือระบบที่ทันสมัยในปัจจุบัน ตามความแตกต่างของผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ความเข้าใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและอื่น ๆ

มาตรการที่ 2 มรดกของสังคมไทยได้สั่งสมมาหลายร้อยปี ต้องจัดให้เป็นแกนของ การเรียนรู้ โดยปรับให้เหมาะสมกับระดับอายุ และท้องถิ่นของผู้เรียน มรดกดังกล่าวได้แก่สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันศาสนา ค่านิยม การเอื้ออาทร ความมีน้ำใจต่อกัน ความรักถิ่น รักชาติ การรักษารวมชาติ การรักษาสมบัติ สาธารณ มรดกด้านศิลปะ สถาปัตยกรรมไทย แพทย์แผนไทย อาหารไทย ระบบครอบครัว ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายชุมชนและภูมิปัญญาไทยด้านต่าง ๆ การศึกษาจึงต้องหันมาเน้นความสำคัญของมรดกไทย ให้เด็กไทยได้มีโอกาสศึกษาโดยจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตลอดจนท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งจะช่วยให้คนไทยมีความเป็นไทย ภูมิใจในมรดกไทย และดำรงชีวิตอยู่อย่างไทย พัฒนาชุมชนของตนเองตลอดจนพัฒนาประเทศ โดยใช้มรดกไทยเป็นฐานอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรการที่ 3 รัฐส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกัน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของท้องที่รู้ปัญหาความต้องการ และรู้วิธีการแก้ปัญหา ในด้านการจัดการศึกษาจึงรู้เนื้อหาสาระที่จะให้ผู้เรียนในท้องถิ่นเรียนรู้ มากกว่าบุคคลที่อยู่ส่วนกลางและบุคคลภายนอก ย่อมจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสามารถจัดได้ทั่วถึงกว่าที่ส่วนกลางจะดำเนินการเอง โดยส่วนกลางจะให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตลอดจนกำกับดูแลด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

มาตรการที่ 4 กำหนดบทบาทของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนในบทบาทอำนาจและหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอบรมของหน่วยงานแต่ละระดับ ทั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ระดับองค์กรย่อยของรัฐ และเอกชน

มาตรการที่ 5 รัฐสนับสนุนให้ชุมชน องค์กร เอกชน ครอบครั้ว สถาบันศาสนามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการระดมทุนเพื่อการจัดการศึกษา เนื่องจากรัฐได้กำหนดทิศทางให้หน่วยงานราชการทำหน้าที่กำหนดนโยบายส่งเสริมและกำกับมาตรฐานการศึกษา และจะเพิ่มให้เอกชน องค์กรเอกชน สังคม มูลนิธิ สถาบันศาสนา มีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานเหล่านั้นมีทรัพยากร มีศักยภาพที่จะช่วยรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับท้องถิ่น

มาตรการที่ 6 รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมบาลี และแผนกสามัญศึกษาเท่าเทียมกับการที่รัฐสนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนปกติ ทั้งนี้เพราะมีเยาวชนกลุ่มหนึ่งที่สนใจและพ่อแม่ผู้ปกครองก็สนับสนุนให้เลือกทางเลือกนี้เพื่อการศึกษาหรืออาจเพราะไม่สะดวก และไม่พร้อมที่จะเข้ารับการศึกษานอกระบบ แต่ในสภาพปัจจุบันระบบการศึกษาระบบนี้ยังไม่ได้รับการสนับสนุน งบประมาณในการดำเนินการใกล้เคียงกับโรงเรียนปกติ รัฐจึงควรสนับสนุนให้การศึกษาระบบนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

มาตรการที่ 7 รัฐจัดและสนับสนุนเอกชนและองค์กรต่าง ๆ จัดการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มเป้าหมายเป็นการเฉพาะทั้งทางการศึกษาสงเคราะห์ และการศึกษาพิเศษในรูปแบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามศักยภาพและสภาพของผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบันรัฐจัดการศึกษาให้กับประชากรกลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสได้น้อย คนกลุ่มนี้พึ่งตนเองไม่ได้ เป็นภาระที่สังคมจะต้องดูแล ทั้งนี้ต้องมีวิธีการที่หลากหลายตามสภาพ ตลอดจนให้ความรู้เป็นพิเศษแก่ครูที่ต้องดูแลรับผิดชอบ

มาตรการที่ 8 สำหรับประชากรวัยแรงงาน ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบปกติให้รัฐจัด หรือสนับสนุนให้เอกชนหรือองค์กรต่าง ๆ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้โดยรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ครอบคลุมและทั่วถึง เนื่องจากประชากรวัยแรงงานจำนวนมากไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม จึงเป็นแรงงานที่ขาดคุณภาพทำให้ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน และไม่สามารถหลุดพ้นจากวงจรความยากจน

มาตรการที่ 9 รัฐจัดโครงการเฉพาะกิจ เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดาร และเสี่ยงภัย ให้ทั่วถึงและได้มาตรฐาน เพราะคุณภาพการศึกษาของนักเรียนเหล่านี้ต่ำกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในพื้นที่ปกติ เนื่องจากขาดแคลนสื่อ แบบเรียน อุปกรณ์การเรียนครุภัณฑ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่มาจากภูมิภาคต่างถิ่นไม่คุ้นเคยกับภาษาและวัฒนธรรมต่างถิ่น ทำให้ครูปรับตัวได้ยาก ขาดแรงจูงใจที่จะจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ 10 รัฐจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งปฏิรูปด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การประกันคุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนครอบครัว ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาของชุมชน เน้นให้เด็กรู้จักคิด สร้างสรรค์วิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้อยู่ในสังคมที่เป็นสังคมแห่งความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรการที่ 11 รัฐกำหนดแนวทางการจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความสามารถทางเศรษฐกิจของรัฐ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การดำเนินงานของสถานศึกษา และส่วนที่เป็นค่าเล่าเรียนในสถานศึกษาของรัฐ อุดหนุนสถานศึกษาเอกชน เฉพาะส่วนที่เป็นค่าเล่าเรียนในอัตราที่เท่ากันกับผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ เว้นแต่การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการผู้ด้อยโอกาสรัฐจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น ค่าที่พัก อาหารเสื้อผ้า แบบเรียน สื่อเสริมการเรียนรู้สำหรับคนพิการ

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า การศึกษาถือเป็นหัวใจของการพัฒนา เพื่อมุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพมากที่สุด การศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง หลากรูปแบบเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจเหมาะสมกับวัยและท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุน กำหนดบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชน องค์กร เอกชน สถาบันศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ความหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 4 ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2545, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐานกล่าวว่า การศึกษา (ขั้น) พื้นฐานมาจากปณิธานโลก ว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน ดังนั้นทุกฝ่ายจึงนำความหมายที่ปรากฏในปณิธานโลกเป็นบรรทัดฐาน "การศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยทักษะสำหรับการเรียนรู้ทำเป็นและเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนในการดำรงชีวิตเพื่อการอยู่รอด เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่ ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตน และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปได้

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 32-35) กล่าวถึงแนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า สังคมทุกมวลควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) เพื่อเป้าหมายการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ทั้งนี้โดยมองว่า การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครูและโรงเรียนหรือกระทรวงเท่านั้น แต่ต้องกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน ชุมชน ให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาเอง โดยมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ มีองค์กรอิสระในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนของโรงเรียนสร้างกลไกประเมินผลการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ

องค์การยูเนสโก (อ้างถึงใน กมล สูดประเสริฐ, 2541, หน้า 2) ได้นิยามการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า การศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัย ให้มีโอกาสได้เรียนความรู้ทั่วไปที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตปลูกฝังให้เกิดความอยากรเรียนอยากรู้ มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

พนม ไพบูลย์พงษ์ (2541, หน้า 1) กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานว่า หมายถึง การศึกษาที่จำเป็นสำหรับปวงชน ซึ่งได้มีการจัดในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งเป็นต้นไป ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทั้งที่เป็นเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีศักดิ์ศรี มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

จากความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจกล่าวโดยสรุปว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานคือ การศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนดำรงชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า และสามารถอยู่ร่วมกันใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าสามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองได้ ตลอดจนพร้อมที่จะร่วมพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่สำคัญและเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ซึ่งเทียบได้กับปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค หากประชาชนไทยทั้งประเทศขาดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็เท่ากับว่า ชีวิตยังขาดสิ่งที่จำเป็น ชีวิตอาจจะด้อยคุณค่า ขาดความสมบูรณ์ ขาดคุณภาพ และขาดความปกติสุขที่สามัญชนพึงได้รับ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 43 มีสาระสำคัญดังนี้ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งระบบการจัดการศึกษาทั่วไปจะเริ่มตั้งแต่ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 15) โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษาโรงเรียนที่จัดการ

ศึกษาชั้นพื้นฐาน มีขนาดแตกต่างกันจำแนกตามจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ โครงสร้างงานปรับยืดหยุ่นได้ตามขนาดโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการรับภาระกระจายอำนาจการบริหารต่าง ๆ แต่โครงสร้างในภาพรวม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546, หน้า 39 - 41) กล่าวว่ามีการขอของกระทรวงกำหนดให้มีสาระสำคัญดังนี้

1. กฎหมายกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาให้ยึดหลักมุ่งสัมฤทธิ์ผลตามภารกิจ ความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริการจัดการ

2. ดำเนินถึงระดับ ประเภท ขนาด ภารกิจของโรงเรียน จำนวนนักเรียนหรือผู้รับบริการ และความเหมาะสมด้านอื่น

3. มีความเป็นเอกภาพในการบริหารการจัดการ มีความยืดหยุ่น และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง

4. ต้องสอดคล้องกับภารกิจหลักและรองรับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากกระทรวงและเขตพื้นที่สถานศึกษาอาจแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้

4.1 กลุ่มงานอำนวยการ

4.2 กลุ่มงานวิชาการ

4.3 กลุ่มงานกิจการนักเรียน

4.4 กลุ่มงานแผนงานและงบประมาณ

ในขณะที่ Smith & Others (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 1) ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารการศึกษาไว้ 7 งานคือ งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียนงานการเงิน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์กับชุมชน และงานทั่วไป ส่วน หวน พินธุพันธ์ (2549, หน้า 7) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาโดยทั่วไปแบ่งโครงสร้างไว้ 5 งานคือ งานวิชาการงานธุรการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งเดิมสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2545: 51) กล่าวว่า ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารไว้ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียนงานบริหารบุคคล งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หลังจากมีประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2พ.ศ. 2545 สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก, หน้า 32) ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านบริหารทั่วไป

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปจัดการการศึกษา

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปจัดการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้
 - 1.1 เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน
 - 1.2 เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.3 เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ
 - 1.4 เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
 - 1.5 เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
 - 1.6 เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม อย่างแข็งขัน
 - 1.7 เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
 - 1.8 เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.9 เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 - 1.10 เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีการบริหารที่ใช้โรงเรียนฐาน (SBM : School Based Management) ประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 6)
 - 2.1 การเป็นผู้นำทางวิชาการ
 - 2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
 - 2.4 การประสานความสัมพันธ์
 - 2.5 การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร
 - 2.6 การสร้างแรงจูงใจ
 - 2.7 การประเมินภายในและประเมินภายนอก
 - 2.8 การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย พัฒนา
 - 2.9 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์
 - 2.10 การส่งเสริมเทคโนโลยี
3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร

จัดการ ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 82 – 84)

ด้านวิชาการ

- 3.1 มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
 - 3.2 มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
 - 3.3 สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน่วงที
 - 3.4 มีวิสัยทัศน์
 - 3.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 3.6 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 - 3.7 รอบรู้ทางการศึกษา
 - 3.8 ความรับผิดชอบ
 - 3.9 แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
 - 3.10 รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
 - 3.11 ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
 - 3.12 คำนี้ถึงมาตรฐานวิชาการ
- การบริหารงบประมาณ**
1. เข้าใจนโยบาย อำนวยการหน้าที่ และกิจกรรมในหน่วยงาน
 2. มีความรู้ระบบงบประมาณ
 3. เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
 4. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 5. มีความละเอียดรอบคอบ
 6. มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
 7. หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
 8. รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
- การบริหารงานบุคคล**
1. มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
 2. เป็นแบบอย่างที่ดี
 3. มีมนุษยสัมพันธ์
 4. มีอารมณ์ขัน

5. เป็นนักประชาธิปไตย
6. ประนีประนอม
7. อุดหนุน อุดหนุน
8. เป็นนักพูดที่ดี
9. มีความสามารถในการประสานงาน
10. มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน

11. กล้าตัดสินใจ
12. มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร

การบริหารทั่วไป

1. เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
2. เป็นผู้ที่ตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
3. มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
4. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
5. รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม
6. มีความคล่องแคล่ว ว่องไว และตื่นตัวอยู่เสมอ
7. มีความรับผิดชอบต่องานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
8. กำกับ ติดตาม และประเมินผล

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวถึงที่ยังเป็นผลให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา ที่จะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญ ให้เกียรติและเคารพ ในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอมรับ และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน แสดงความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหาและร่วมตัดสินใจ เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริงใจ มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจให้เกิดความรักและความผูกพันในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงาน ราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้ง การจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณไม่ได้ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสม

เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ บริหาร หรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้าน ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการ บริหาร

คุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะ

อรุณ รักธรรม (2527, หน้า 198-202) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี

1. เป็นผู้มีความรู้
2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เป็นผู้มีความกล้าหาญ
4. เป็นผู้มีความเด็ดขาด
5. เป็นผู้มีความแนบเนียน มีกิริยาวาจาที่ถูกต้องเหมาะสม
6. เป็นผู้มีความยุติธรรม
7. เป็นผู้มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี
8. เป็นผู้ที่มีความอดทน
9. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น
10. เป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว
11. เป็นผู้มีความตื่นตัวหรือระมัดระวังอยู่เสมอ
12. เป็นผู้มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
13. เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม
14. เป็นผู้มีความสงรักภักดี
15. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
16. เป็นผู้มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

1. ความมีชีวิตชีวาและทนทาน (Vitality and Endurance) จะต้องมีความคล่อง แคล้ว ว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมอยู่เสมอที่จะรับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัวได้ เปลี่ยนแปลงได้ และ สำเร็จแจ่มใสอยู่เสมอ มีความอดทนต่อการทำงานหนักและนาน ๆ ทนต่อความลำบากเจ็บซ้ำได้ โดยไม่ปริปาก หรือแสดงอาการ ท้อแท้ให้พบเห็น

2. ความสามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) จะต้องตัดสินใจถูกต้อง ตัดสินใจได้ เร็ว และเต็มใจเสมอ ที่จะเป็น ผู้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ในเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น

3. ความสามารถในการจูงใจคน (Persuasiveness) ผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือกับตน ได้เท่าที่จำเป็น ที่จะได้รับความสำเร็จ

4. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

5. ความฉลาดไหวพริบ (Intellectual Capacity) ความฉลาดไหวพริบจำเป็นที่สุด สำหรับผู้บริหาร หรือผู้นำ ที่จะใช้ในการบริหารงาน หรือใช้ในการวินิจฉัยสั่งการ

คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ

ความรู้ทางวิชาการได้แก่ การศึกษาวิชาการทั่วไป การศึกษาด้านวิชาชีพ และการศึกษาให้เกิดความรอบรู้ เชี่ยวชาญในแขนงวิชาที่คนสนใจ สำหรับใช้จัดระดับความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลที่มาทำงาน ในการเป็นผู้บริหาร

คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

1. ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัด ระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมอบหมายงานให้บุคลากรทำตามความรู้ความสามารถ การควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศงาน

2. สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมให้ บุคลากรพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และประโยชน์ตอบแทน

3. จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรม ทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว บริการสุขภาพ ก่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

4. ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนางาน

5. ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นำผลการประเมินไปนิเทศ และพัฒนางาน การบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปในการศึกษาจึงต้องมีศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อก้าวถึงคุณลักษณะ ของนักบริหารดูเหมือนจะมีการกล่าวไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งทัศนะส่วนตัว ที่เกิดจาก ประสบการณ์ ในการเป็นผู้บริหารมาและผลจากการศึกษาและวิจัยของ นักวิชาการซึ่งมีทั้งของไทยและต่างประเทศ

บุรุษชัย จงกลณี (ม.ป.ป., หน้า 11-12) กล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เฉลียวฉลาด แต่ไม่วอดฉลาด
2. มีความสามารถรอบด้าน (Well rounder)
3. มีพลังผลักดันภายใน (Inner drive) ให้กระตือรือร้นอยู่เสมอ
4. ทำตนให้เป็นที่เชื่อถือ (Integrity)
5. กล้าหาญทั้งกายและใจ (Courage physically and morally)
6. มีความคิดริเริ่ม (Innitiative)
7. รู้จักวิธีส่งเสริมและบำรุงขวัญผู้ใต้บังคับบัญชา
8. การเสียสละปราศจากการเห็นแก่ตัว
9. มีความยุติธรรม (Justice)
10. วางตัวดี (Bearing)
11. กระตุ้นให้ผู้下有มีความภูมิใจในงานของตน
12. ให้เกียรติในผลงานที่ผู้下有ได้ปฏิบัติ
13. ปฏิบัติงานอย่างเป็นทีม ให้ทำงานแทนกันได้
14. ใช้ผู้得有บังคับบัญชาให้เหมาะสมกับความสามารถ และมีการพัฒนาฝีมือผู้得有บังคับ

บัญชาอยู่เสมอ

จากการรายงานการประชุมระดับชาติ (Nation Conference of Professors of Educational Administration) (อ้างใน . บุรุษชัย จงกลณี, ม.ป.ป., หน้า 14-15) เมื่อปี ค . ศ . 1951 ได้มีการประมวลปรัชญา ของการบริหาร การศึกษา ไว้ว่า

1. ผู้บริหารต้องใช้ความฉลาด ไหวพริบมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่สำคัญในการบริหาร (Application of intelligence to life problems)
2. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมาก หรือบุคคลหลาย ๆ คนเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำ โดยไม่ทำงานตามลำพัง (Necessity of social group action)
3. ผู้บริหารต้องเคารพความเป็นคนของแต่ละคน และจะต้องให้ความยอมรับนับถือในความเห็น ธรรมชาติ และความสามารถของผู้อื่น (Respect of the individual)
4. ผู้บริหารต้องยึดเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก การบริหารการศึกษา จะไม่มีความหมายถ้าขาดเป้าหมายดังกล่าว นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องถือว่า เป้าหมายหรือจุดประสงค์ของ การศึกษาย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเหมาะสมกับสภาพ ของสังคม ในฐานะผู้นำ

ผู้บริหาร จะต้องปรับปรุงการศึกษา ให้เหมาะสมกับสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Function Social Organization)

5. ผู้บริหารจะต้องถือว่าตนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ประสานประโยชน์ ซึ่งเข้ามาให้บริการ แก่บุคคลอื่นทุก ๆ คน ในการที่จะช่วยให้เขาดำเนินงานต่าง ๆ ในการให้การศึกษาให้ได้ผลและมี ประสิทธิภาพที่สุด (Administrator as group instrument)

6. ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งหลายมาทำความเข้าใจกันได้ทุกเมื่อ และรับ ฟังความคิดเห็น ของบุคคล ทุกคนในวงการศึกษาและในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (Freedom of Communication)

7. ผู้บริหารจะต้องถือว่าตนเองเป็นผู้นำ มิใช่เจ้านายผู้ทรงอำนาจ (Administrator as a leader)

8. ผู้บริหารจะต้องถือว่าตนเองคือ นักการศึกษา ผู้ยึดมั่นในปรัชญาของการศึกษา จึงต้อง ปฏิบัติและ วางตนอย่างนักการศึกษา (Administrator as an educator)

9. ผู้บริหารจะต้องเสียสละทุกอย่างเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชน และเพื่อให้สังคมดี ขึ้นทุก ๆ ทาง (Dedication of public education to community betterment)

10. ผู้บริหารจะต้องประสานงานประสานน้ำใจ ระหว่างชาวบ้านกับสถานศึกษาในการ ดำเนินงาน การศึกษา (School community integration in education)

11. ผู้บริหารจะต้องประเมินผลงานตนเองอยู่เสมอ การประเมินจะต้องทำทั้งสองอย่าง คือ ประเมินวิธีการ หรือกระบวนการทำงานพร้อม ๆ กันไปกับการประเมินการปฏิบัติงาน เพราะการ ทำงานจะมุ่งเอาแต่ผลอย่างเดียวไม่ได้ วิธีการก็จำเป็น (Two fold evaluation of Administration means and ends)

12. ผู้บริหารจะต้องเคารพในวิชาชีพของการบริหาร และมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ จะไม่ทำความเสื่อมเสีย ให้ผู้คนที่เหยียดหยามวิชาชีพของนักบริหาร (Professional integrity and responsibility)

13. ผู้บริหารจะต้องขวนขวายหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอ และแสวงหาความชำนาญ ทุกวิธี ทาง เพื่อให้การบริหารงานของตนเองทันสมัย (Necessity for professional growth)

คุณสมบัติทั้ง 13 ประการนี้ เป็นแนวทางแห่งความเชื่อหรือปรัชญาของนักการบริหารที่ พึงมี อันเป็นวิถี หรือแนวทางที่ผู้บริหารพึงยึดถือในการบริหารงาน ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นการยากที่จะ ปฏิบัติได้ครบถ้วน แต่การที่ได้ทราบไว้ก็จะเป็นประโยชน์ ให้แก่นักบริหาร ที่จะสามารถหยิบยกเอา มาประยุกต์ ใช้ให้เหมาะสมกับงาน ของนักบริหาร ซึ่งแตกต่างกันออกไปของแต่ละคนได้

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2543, หน้า 72-73) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ ในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่มีการเปลี่ยนแปลงบริบทต่าง ๆ ไปอย่างมากมายในปัจจุบัน ว่าควรมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

1. มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Vission) สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร (Strategic Management)
2. สามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสม
3. ไวต่อการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งสังคมภายนอกและภายในองค์กร ทั้งใน และนอกเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งรู้จักวิเคราะห์ความเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา อีกด้วย
4. ความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล (Effective Communication) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทั่วถึงทุกระดับขององค์กร หน่วยงาน / สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศ (It) เป็นอย่างดี
5. ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resources Management) ต้องสามารถวางแผนบุคคล สรรหา คัดเลือก กำหนดระบบงบประมาณ ความก้าวหน้าในอาชีพ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ทราบแนวคิด ทักษะคนิตต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น และนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารทรัพยากรบุคคล
6. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงาน แสวงหาผลประโยชน์ ให้ตนเองไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

เช่นเดียวกับ ถวิล อรัญเวศ (2544, หน้า 17 – 18) ได้ให้ทรรศนะนักบริหารมืออาชีพว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. กล้าตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหาร นักบริหารมืออาชีพ ต้องมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนที่สุขุมรอบคอบ มีเหตุมีผลในการตัดสินใจ
2. ไวต่อข้อมูล นักบริหารมืออาชีพ จำเป็นต้องเป็นคนที่ยืดหยุ่น ไวต่อข้อมูลหรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ฉะนั้นจำเป็นต้องเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ
3. เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล สามารถมองเห็นภาพ ในอนาคตและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

4. ชื่อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน คือ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีการสร้างสรรค์ผลงาน ให้ปรากฏต่อสายตาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ

5. ประสานสิบทิศ นักบริหารมืออาชีพจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่สามารถประสานงานกับหน่วยงาน หรือบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถไกล่เกลี่ยข้อกรณีพิพาทได้ และสามารถ ขจัดปัดเป่าปัญหา ต่าง ๆ ในหน่วยงานได้

6. คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ จะต้องคิดหาวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ

7. จูงใจเพื่อร่วมงาน จำเป็นต้องมีบุคคลที่สามารถโน้มน้าวหรือจูงใจเพื่อนร่วมงาน ให้เกิดความกระตือรือร้น ในการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่องานสูง ประเมินผล การปฏิบัติงาน ด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม รู้จักให้การชมเชย ให้รางวัลหรือบำเหน็จ ความชอบ

8. ทนทานต่อปัญหาและอุปสรรค จะต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาอุปสรรคที่ กำลังเผชิญ และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อการแก้ไขปัญหาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างสันติสุข ไม่หนีปัญหา และไม่หมกหมมปัญหาไว้

9. รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ นักบริหารมืออาชีพจะต้องรู้จักยืดหยุ่น และอ่อนตัวตาม เหตุการณ์นั้น ๆ ไม่ตึงเกินไปหรือไม่หย่อนเกินไป บางครั้งก็ต้องดำเนินการในสายกลาง แต่ใน บางครั้งต้องมี ความเด็ดขาด

10. บริหารงานแบบมีส่วนร่วม จะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ

สมบัติ บุญประเคน (2544, หน้า 20 – 21) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้บริหาร ในยุคปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า แบบผู้บริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องประกอบด้วย 6 ป สรุปลงได้ดังนี้

1. ปฏิรูป การทำงานของผู้บริหารแบบนี้จะเป็นนักคิด นักพัฒนา ปรับเปลี่ยนหน่วยงาน และพัฒนางานตลอดเวลา การดำเนินงานต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้ ผู้ได้บังคับบัญชา จะต้องกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ

2. ประชาธิปไตย เป็นการบริหารงานที่ผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาจะต้องพบ กันครึ่งทาง หาแนวทางที่พึงประสงค์ให้ได้ ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจปัญหาที่ไม่มีทางออกให้ได้ ผู้บริหารจะต้องมีบุคลิกภาพ และการทำงานเป็นประชาธิปไตย จึงจะเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน

3. ประสาน เป็นลักษณะของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมาก ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี การทำงานจะคำนึงถึงผลสำเร็จของงานเป็นสิ่งสำคัญ รู้จักใช้ความสามารถ ของผู้ได้บังคับบัญชา ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด มีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาดีมาก ให้เกียรติปูนบำเหน็จรางวัล และยกย่องอย่างสมศักดิ์ศรี ไม่แย่งเอาผลงานของผู้ได้บังคับบัญชา

4. ประนีประนอม บุคลิกลักษณะของผู้บริหารแบบนี้ จะพยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้ง ในหน่วยงาน จะอะลุ่มอล่วยตลอดเวลา สิ่งใดที่พอยอมได้ก็จะยอม ไม่ติดใจกับปัญหา

5. ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะมีบุคลิกที่ว่าจะทำอะไร จะพูดที่ไหนจะเป็นเรื่องสำคัญทุกเรื่อง มีความสามารถในการโน้มน้าวสูงใจสูง มีมนุษยสัมพันธ์ดี การทำงานจะสนับสนุนให้ทุกคนทำรายงาน และ นำรายงานมาประชาสัมพันธ์

6. ประชาสงเคราะห์ ผู้บริหารลักษณะนี้จะให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อขอความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน การพัฒนาบุคลากรจะพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทุกคนมีความก้าวหน้าในอาชีพ และครอบครัวอยู่เสมอ มีการให้อภัยเพื่อนร่วมงาน ไม่มีการดักเตือนอย่างรุนแรง ผู้ร่วมงานจะมีความสุขมากในการทำงาน เป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน

จากที่กล่าวมาเบื้องต้นนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยบางชิ้นงานที่สรุปและจำแนกถึงคุณลักษณะ ของผู้บริหารที่ส่งผลสำเร็จ ต่อการบริหารการศึกษาอย่างมืออาชีพ สามารถจำแนกได้เป็น 10 ประการ ได้แก่ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2543, หน้า 72 – 73)

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ (Command of Basic Facts) ต้องรู้ความเคลื่อนไหว ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและนอกองค์กร โดยมีข้อมูลและสารสนเทศ ช่วยในการดำเนินการ และบริหารงาน ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. มีความรู้ทางวิชาชีพ (Relevant Professional Knowledge) เป็นความรู้ที่รวมถึงความรู้ทางเทคนิค เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ทางการบริหาร เช่น หลักการทฤษฎีการบริหาร การวางแผน การจัดองค์กร หลักสูตร การสอน การวัดผลประเมินผล เหล่านี้เป็นต้น

3. มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ (Continuing Sensitivity to Events) สามารถปรับตัวและสนอง ได้ฉับไวและต่อเนื่องกับสถานการณ์รอบด้าน และดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสมรวดเร็ว และเข้าใจความรู้สึกของคนรอบข้าง

4. มีทักษะในการเข้าสังคม (Social Skills and Abilities) โดยการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง การมอบหมายงาน การสมาคม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร

5. มีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และการตัดสินใจ (Analytical , Problem Solving , Decision Making Skills) อาศัยหลักตรรกศาสตร์ การใช้เหตุผลและ วิจารณ์ญาณเข้าช่วย เพื่อรักษาความสมดุล ให้เกิดขึ้นทุก ๆ ด้านในองค์กร

6. การควบคุมอารมณ์ (Emotion Resilience) ผู้บริหารต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มั่นคงในอารมณ์ ไม่วุ่นไหว่ง่าย จะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกมีจิตระลึกละเมอ และแสดงออก ได้อย่างเหมาะสม

7. มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง (Pro activity inclination to Respond Purposefully to events) ผู้บริหารการศึกษา มีอาชีพต้องมองงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง รู้ระบบการทำงานอย่างดี รู้ภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งตนเองและสมาชิกในองค์กร และรู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ คำนึงถึงผลประโยชน์ระยะยาว และเป้าหมายโดยรวม

8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ และทำให้สำเร็จ เป็นที่ยอมรับ ของบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นวิธีการที่เกิดการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่ดี มีความละเอียดรอบคอบ และยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

9. มีความรู้สึกไวต่อบุคคลอื่น (Mental Agility) เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญา สามารถค้นหาทางเลือก ได้หลากหลายเพื่อการแก้ไขปัญหา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและสนใจในความรู้สึก ของคนอื่น

10. มีความรู้และฝึกฝนการเรียนรู้ (Balanced Learning Habits and Skills) ต้องรู้ว่าอะไรต้องรู้ อะไร และต้องรู้ให้จริง ต้องคิดเป็นคิดได้ และสามารถบูรณาการความรู้ได้ ประยุกต์ ใช้ได้ สามารถสร้างทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ ได้จากการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนางานวิชาการ และรูปแบบวิธีการจากทฤษฎีได้

สุพล วังสินธ์ (2545, หน้า 29 – 30) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ไว้ว่า

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้หลักเหตุผลในการบริหารงาน
3. มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
4. ใจกว้าง เปิดโอกาสให้ครูมีเสรีภาพในการคิด
5. ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
6. มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน

7. สร้างขวัญกำลังใจให้ครู มีกำลังใจที่จะเป็นครูดี ครูเก่ง ครูที่ปรึกษา (Mentor)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 32-73) ระบุว่าขอขยายและภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษาที่มีขอขยายและภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหาร การจัดการให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดย อิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัย สำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหาร และจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลรวมทั้ง การวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจบริหารงานวิชาการของสถาน ศึกษาไว้ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกน กลางของ หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ ของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาโดย พยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตร ให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร

1.7 ติดตามและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนาการเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมา มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

3.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานประกอบการอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของโรงเรียน

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย

5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

- 5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนกับหน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5.5 ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้
- 6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา
- 6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้
- 6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้
- 6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
7. การนิเทศการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
- 7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
- 7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย
- 7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
- 7.4 ติดตามประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ พัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาตนเองและสถานศึกษาอื่น
8. การแนะแนวการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
- 8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา
- 8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
- 8.3 ติดตามประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
- 8.4 ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้
- 9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง

9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

9.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินโรงเรียนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

10.1 การศึกษา สำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2 จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

10.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

11.1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

12. การส่งเสริมและการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

12.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมที่จัดการศึกษา

12.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการ

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการศึกษา

การบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณ

แบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดมีการหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจของโรงเรียนไว้ประกอบด้วย

การจัดทำและเสนอของบประมาณ

1. การวิเคราะห์กับการและการพัฒนานโยบายทางการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 1.1 วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน
 - 1.2 ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะ
 - 1.3 ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1.4 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
 - 1.5 จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1.6 เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
2. การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษามีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.1 ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
 - 2.3 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา
 - 2.4 กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
 - 2.5 กำหนดผลผลิตผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลของสารสนเทศ
 - 2.6 กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา
 - 2.7 จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง/แผนงาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก
 - 2.8 จัดให้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
 - 2.9 เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
 - 3.1 จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา
 - 3.2 จัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework ; MTEF)
 - 3.3 จัดทำคำรับรองงบประมาณของสถานศึกษาและกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) เสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.4 จัดทำร่างข้อตกลงบริหารผลผลิตของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายการบริหารที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

การจัดสรรงบประมาณ

1. การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณและวิธีการจัดสรรงบประมาณ

1.3 ตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากเกณฑ์และวิธีการจัดสรร

1.4 วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินงาน

1.5 ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ได้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

1.6 จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

1.7 จัดทำร่างข้อตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา

1.8 นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณและร่างข้อตกลง

1.9 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

1.10 แจกจัดสรรวงเงิน และจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา

รับทราบ

2. การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

2.1 จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

2.2 เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวด

2.3 เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2.4 การโอนเงินงบประมาณ มีแนวทางการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการให้เงินและผลการดำเนินงาน

3. การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงานมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

3.1 จัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา

3.2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงของสถานศึกษา

3.3 จัดทำแผนการดำเนินสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยง

3.4 ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตามและนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบติดตามของสถานศึกษา

- 3.5 จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบและนิเทศพร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาต่าง ๆ
- 3.6 รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.7 สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณ
- 3.8 การประเมินผลการใช้งานและผลการดำเนินงาน

4. กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key performance Indicators : Kpis) ของสถานศึกษา

- 4.1 จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้ผลผลิตของสถานศึกษา
- 4.2 สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล
- 4.3 ประเมินผลกลยุทธ์ และแผนการปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 4.4 รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเขตพื้นที่การศึกษา

การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

1. การจัดการทรัพยากร มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 1.1 ประชาสัมพันธ์ใช้หน่วยงานภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการทรัพย์สินของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน
 - 1.2 วางระบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 สนับสนุนให้บุคลากรและสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา
2. การระดมทรัพยากร มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน/โครงการ/ตามกรอบประมาณระยะปานกลางและแผนการปฏิบัติงานประจำปี
 - 2.2 สืบหาข้อมูลเชิงลึกพร้อมจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
 - 2.3 ศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กรและท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา
 - 2.4 จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา
 - 2.5 เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ
 - 2.6 เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี

3. การจัดหารายได้และผลประโยชน์ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน
 - 3.2 จัดแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดหารายได้
 - 3.3 เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
4. กองทุนเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 4.1 สำรวจประเภทกองทุนและจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของแต่ละกองทุน
 - 4.2 สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามที่กำหนด
 - 4.3 ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
 - 4.4 สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม
 - 4.5 ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน
5. กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 5.1 จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
 - 5.2 วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ
 - 5.3 ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ
 - 5.4 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

การบริหารการเงิน

การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

การบริหารบัญชี

1. การจัดทำบัญชีการเงิน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้
 - 1.1 ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชี งบประมาณปีก่อนและการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน
 - 1.2 จัดทำกระดาษทำการโดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณแยกประเภทและบันทึกรายการด้านเครดิตในบัญชีแยกประเภท
 - 1.3 บันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณจ่ายเงินผ่านไปบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง สำหรับรายการอื่นและรายการในสมุดรายวันทั่วไปให้ผ่านรายการเข้าบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน
 - 1.4 ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
 - 1.5 ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี และปิดรายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายงวดบัญชี เข้าบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

1.6 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน

1.7 แก้ไขผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี

2. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบประมาณ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงานแสดงฐานะการเงินจัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธีตรงจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินและจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน สถานศึกษาสามารถจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เอง เว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

1. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบและสภาพการใช้งาน

1.2 จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีทั้งหมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์

1.3 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน

1.4 จัดทะเบียนที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ได้ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับ กรม หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัด เพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา

1.5 จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา

2. การจัดหาพัสดุ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์แผนงาน งานโครงการ ที่จัดทำกรอบรายจ่าย ล่วงหน้า ระยะเวลาปานกลาง เพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีในทะเบียนคุมทรัพย์สิน

2.2 จัดทำระยะแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเอง และร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

3. การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้างมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

3.1 จัดทำเอกสารรายนามหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐานตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือรูปแบบรายการในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ

3.2 จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียดเกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะ ประกาศ จ่าย/ขายรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาของโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญาและเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายเงินแก่ ผู้ขาย/ผู้จ้าง

4. การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

4.1 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

4.2 กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

4.3 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบและแต่งตั้งคณะกรรมการและตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

4.4 ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาและจำหน่าย หรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสุระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
3. การกำหนดตำแหน่ง
4. การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู
5. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากรณีได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา

6. การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
7. การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
8. การบรรจุกลับเข้ารับราชการ
9. การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง
10. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
11. การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
12. การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
13. การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน
14. เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น
15. เงินทะเบียนประวัติ
16. เงินเครื่องราชอิสริยาภรณ์
17. การขอบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
18. งานขอหนังสือรับรอง งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ
19. งานขออนุญาตลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงินวิทยฐานะ และการจัดสวัสดิการ ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

วินัยและการรักษาวินัย

1. กรณีความผิดไม่ร้ายแรง
2. กรณีความผิดวินัยร้ายแรง
3. การอุทธรณ์
4. การร้องทุกข์
5. การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย
6. การออกจากราชการ
7. การลาออกจากราชการ
8. การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พันทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด
9. การลาออกจากข้าราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป
10. การให้ออกจากข้าราชการไว้ก่อน
11. การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน

12. กรณีมีมลทินมัวหมอง

13. กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาลหรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

การบริหารงานทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารเงินอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวก ความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดขอบข่าย-ภารกิจการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การจัดระบบการบริหาร
7. การพัฒนาองค์กร
8. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
9. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และ บริหารทั่วไป
10. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
11. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
12. การรับนักเรียน
13. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษา ในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
16. การส่งเสริมสนับสนุนประสานงานการจัดการการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

17. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

18. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 39 ได้ระบุไว้ว่า สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

2. ประสานหรือระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3. เป็นผู้แทนของโรงเรียนหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้ง การจัดทำ นิตกรรม ทำสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบหมาย

4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5. อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตร และวุฒิปริญญาบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

7. สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) จะให้รองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) ใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในกฎหมาย หรือที่ได้รับมอบหมายได้อาจขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนหรือส่วนราชการนั้นสังกัด เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉพาะอย่างให้แทนเป็นการชั่วคราวได้ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะของงานที่จะให้ปฏิบัติแทนได้นั้น ที่กำหนดไว้ในกระทรวง

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า โครงสร้างและหน่วยงานทางการบริหารการศึกษาของไทยได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ระดับชาติลงมาจนถึงระดับโรงเรียน และเปลี่ยนในทุกด้านทั้งการบริหาร ระบบการศึกษาการบริหารงานบุคคล การบริหารทรัพยากรกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นความมีเอกภาพในด้านนโยบาย การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของทุกองค์กร ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน และการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งในระยะปัจจุบันเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการปรับเปลี่ยนต่าง ๆ จึงยังมีความไม่นิ่งอยู่ในบางประเด็น แต่ส่วนใหญ่จะมีทิศทางที่ชัดเจนแล้ว เพียงแต่ในการปฏิบัติต้องรอความสมบูรณ์ในด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.4 การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบูรณาการ หรือ องค์รวม (Integration or Holistic) . ความหมายคำว่า "บูรณาการ" (Integration) หรือคำที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องคือองค์รวม "(Holistic) "ความหมายของการบูรณาการ (Integration) มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2531) ให้ความหมายบูรณาการ คือ การนำหน่วยที่แยก ๆ กันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน Macmillan English Dictionary ให้ความหมาย พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้นิยามคำว่า "บูรณาการ" ไว้ว่า "การทำให้หน่วยงานย่อย ๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามารวมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น (ภนค.) (อ้างถึงใน จารุพงศ์ พลเดช, 2549, หน้า 46) ได้นิยามคำว่า การบูรณาการ คือ การผสมผสาน การพัฒนาได้พื้นที่ โดยกระบวนการประสานความร่วมมือของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในด้าน แผนงาน แผนเงิน บุคลากรและการปฏิบัติตามแผนร่วมกันในพื้นที่เป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกภาคีการพัฒนา เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่วางไว้

วิฑูรย์ สิมโชคดี (2545, หน้า 4) การบูรณาการ คือ การจัดสรรและระดมสรรพกำลังขององค์กร ตั้งแต่ระดับ ชาติ ทรัพยากร บุคลากร หน่วยงาน กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ โดยการทำให้เกิดการประสานร่วมกันอย่างสอดคล้อง กลมกลืนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใด ๆ เช่น การผลิตสินค้าหรือให้บริการที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงลักษณะและองค์ประกอบของการบูรณาการว่า "ในการบูรณาการนั้นจะเอา หน่วยย่อยหน่วยหนึ่งมารวมเข้าในองค์รวมที่มีหน่วยย่อยหน่วยอื่นแล้วก็ได้หรือจะ

เอาหน่วยย่อยทั้งหลายที่ต่างกันแยกกันอยู่ มารวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวมก็ได้ อันที่เรียกว่า บูรณการทั้งสิ้น แต่ขหลักสำคัญจะต้องมีตัวอื่นที่เป็นหลักอยู่ 3 อย่างในการบูรณการ คือ

1. มีหน่วยองค์ประกอบชิ้นส่วน อวัยวะ หรือชั้นระดับ แ่งร่างที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน อันนี้เป็นสิ่งที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกันคือสิ่งย่อย ส่วนย่อย

2. หน่วยย่อยเป็นต้นนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน อันนี้อาจจะเลยไปถึงลักษณะที่ว่ายึดหยุ่นปรับตัวได้ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วย

3. เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้ว ก็จะทำให้เกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์โดยมีความประสานกลมกลืน เกิดภาวะได้ที่พอดีหรือสมดุลพอได้ที่หรือพอดีสมดุลแล้วองค์รวมนั้นก็จะมีชีวิตชีวา ดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดีอันเป็นภาวะของบูรณการ

อาจกล่าวโดยสรุปความของ "การบูรณการ" คือ การจัดการทรัพยากรหรือ หน่วยงานที่มีอยู่เป็นต้นว่า วัตถุประสงค์ บุคลากร งบประมาณ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ โดยการประสานร่วมมือกันอย่างสอดคล้องกลมกลืนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดหรือ ความพึงพอใจของสังคมโดยรวม

จะเห็นได้ว่าคำว่า บูรณการมีความหมายใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กับคำว่าองค์รวมซึ่งเป็นทฤษฎีที่มองสิ่งทั้งหลายเป็นองค์รวมหรือ Holistic View หรือ holism (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ประยุตโต), 2548, หน้า 320)

2.4.1 การบริหารแบบบูรณการ (Integrated Management)

การบริหารแบบบูรณการ เป็นการบริหารงานแนวใหม่ ที่ต้องการการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนางาน กำหนดนโยบาย และมีกระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการและความต้องพึงพอใจ . การบริหารแบบบูรณการ (Integrated Management) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมศรี แจ่มสุวรรณ (2005) ได้นิยามว่า คือ การบริหารที่ทุกส่วนขององค์กร ยึดแผนและเป้าหมายขององค์กรเป็นทิศทางในการดำเนินงาน มุ่งสู่วิสัยทัศน์ (Vision) และผลสัมฤทธิ์ (Result)

สิทธิชัย ฝรั่งทอง (2548) คือ ระบบการบริหารองค์การที่ต้องเปลี่ยนไปจากเดิม คือ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือกรอบวิธีคิดและยุทธศาสตร์ธุรกิจแบบใหม่ที่ต้องเป็นลักษณะการบริหารองค์การแบบบูรณการ (Integrated Organization) หรือเครือข่ายขององค์การ (The network organization) โดยทำให้แก่นของความสามารถหลักเกิดขึ้น (Core Competencies) ในทุก ๆ ตำแหน่งขององค์การซึ่งมีประกอบ ด้วย

2.4.1.1 การวิจัยและพัฒนา (Research and development) ต้องค้นหานวัตกรรมให้เกิดขึ้น เพื่อให้ได้เปรียบในเชิงแข่งขัน

2.4.1.2 การเงิน (Financial) เป็นฝ่ายที่ต้องสรรหาเงินมาลงทุนในหน่วยธุรกิจของบริษัท
ได้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า

2.4.1.3 กลยุทธ์ระดับโลก (Global Strategy) ต้องมีการวางแผนที่จะขยายตัวไปสู่
ตลาดต่างประเทศ

2.4.1.4 กระบวนการผลิต (Production Process) ต้องผลิตสิ่งที่จะขายได้ ในสิ่งที่ลูกค้า
ต้องการ

2.4.1.5 ระบบข้อมูลข่าวสาร (Data System) ต้องมีการติดตามความเคลื่อนไหวของ
สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ทันกาลเวลาและทันความต้องการ

2.4.1.6 การตลาด (Marketing) ให้ทุกคนที่อยู่ในแต่ละแผนกแต่ละฝ่ายคิดว่าเป็นหน้าที่
ของทุกคนทุกฝ่ายในการทำการตลาด มิใช่หน้าที่ของฝ่ายการตลาดแต่เพียงอย่างเดียว

2.4.1.7 การบริหาร (Management) ผู้บริหารทุกระดับชั้นนอกจากจะทำการบริหาร
จัดการในแต่ละหน่วยขององค์กรแล้ว ยังต้องมีจิตวิญญาณของการเป็นการตลาดด้วย

2.4.1.8 การใช้กลยุทธ์เป็นพันธมิตร (Strategic partner) อะไรที่คนอื่นทำแล้ว ทำได้
ดีกว่า ถูกกว่า ให้นำเข้ามาร่วมกับธุรกิจได้

2.4.1.9 การใช้ยุทธการร่วมทุน (Joint Ventures) ต้องหาคนในพื้นที่ มาช่วยทำตลาด
ยอมเสียบางส่วน

2.4.1.10 ผู้จัดจำหน่าย (Vendor Partnering) การมีเครือข่ายทางธุรกิจที่จะต่อแขนต่อ
ขา จะทำให้องค์กรมีความสามารถในการส่งสินค้าหรือบริหารไปยังลูกค้าได้มาก และทั่วถึง

2.4.1.11 การทำให้ลูกค้าดีกว่าลูกค้าก็ คือ หุ้นส่วนของกิจการ ก็จะทำให้ลูกค้ารู้สึก
"เขาเปรียบเสมือนเจ้าของบริษัท" จึงควรสนับสนุนธุรกิจ ปัจจุบันลูกค้ามีความพร้อม มีความพอใจ
และมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในจำนวนที่มากกว่าเพื่อซื้อสินค้าที่มีคุณภาพที่ดีกว่า

2.4.1.12 คนกลาง (Middlemen) คนกลางเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางการตลาด
ในการกระจายผ่านผู้ค้าคนกลางไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย

อย่างไรก็ตาม การสร้างความเจริญเติบโตและความสำเร็จในการแข่งขัน จำเป็นต้อง
ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ และหมั่นบ่มเพาะเครือข่ายภายในองค์กรให้เข้มแข็งต่อการรับรู้ เพื่อ
ตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เร็วและทันสมัย

2.4.2 หลักการบริหารแบบบูรณาการ

สมรศรี แจ่มสุวรรณ (2551, หน้า 5) ได้กล่าวว่

2.4.2.1 การจัดการเชิงยุทธศาสตร์

2.4.2.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระหว่าง รัฐ เอกชน ประชาชน

2.4.2.3 ราชการส่วนกลาง สนับสนุนและมอบอำนาจ

2.4.2.4 กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ส่วนท้องถิ่น

2.4.2.5 กระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ผู้ปฏิบัติ ใช้ระบบสารสนเทศในการติดตาม ประเมินผล

2.4.2.6 มีการกำหนดตัวชี้วัดระดับชาติ เพื่อเป็นกรอบสำหรับการจัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติและตัวชี้วัดระดับพื้นที่

กล่าวโดยสรุปหลักการบริหารแบบบูรณาการเป็นการบริหารจัดการโดยอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น รัฐ เอกชน ประชาชน โดยรัฐจะต้องกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ การตัดสินใจไปยังผู้ปฏิบัติ มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งในระดับนโยบายและระดับผู้ปฏิบัติ

2.4.3 การบริหารแบบบูรณาการกับการพัฒนาคุณภาพ

การบริหารแบบบูรณาการกับการพัฒนา พระธรรมปิฎก (ป.อ.ประยุตโต) ได้จำแนกออกเป็นประเด็น สำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.4.3.1 การบูรณาการประสานกับการพัฒนา อันได้แก่ การหน่วยย่อยต่าง ๆ ต้องทำงาน ประสานกลมกลืนกัน เป็นผลทำให้เกิดการเจริญเติบโตในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม อาทิเช่น ร่างกาย คนเรา ที่มีการเคลื่อนไหวมีการเจริญเติบโต มีการเปลี่ยนแปลงไป องค์รวมที่เรียกว่า “คน” นั้นก็ เกิดจากองค์รวม คือ กายกับใจ ซึ่งแต่ละอย่างก็แบ่งซอยออกไปมากมายเฉพาะด้านกายก็มาจาก อวัยวะ คือส่วนประกอบย่อย ๆ ทั้งหลายมากมาย ซึ่งแต่ละส่วนก็มีพัฒนาการของมัน มีความเจริญ เติบโตขึ้นมาได้ คือนั้นภาวะที่เป็นบูรณาการของมนุษย์ จึงมีความซับซ้อน นั่นก็คือมันมีพัฒนาการ ปนขึ้นอย่างที่ว่ามาบูรณาการประสานกันนั้น แต่ละอย่างมีพัฒนาการของมันเอง โดยเจริญเติบโตอยู่ ตลอดเวลา

2.4.3.2 การบูรณาการในการศึกษา การจัดการศึกษาในช่องทางที่ผ่านมาเป็นการพัฒนา กัน มาก เช่นในการพัฒนาคน ๆ หนึ่ง นักการศึกษาที่แยกพัฒนาการออกไปเป็น 4 ด้าน คือ การพัฒนา การทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านปัญญา ซึ่งตรงกับคำอธิบายใน คัมภีร์พุทธศาสตร์ คือมีคำอธิบายอยู่ว่า พระพุทธเจ้าเป็นภาวิตัตตะ แปลว่า ผู้มีตนที่ได้พัฒนาแล้ว อันได้แก่

1. ภาวิตกาโย มีกายภาวนา คือ มีการพัฒนากาย
2. ภาวิตสิโล มีศีลภาวนา คือ มีการพัฒนาศีล ศีล คือ การอยู่ร่วมกันด้วยดีใน สังคม เป็นพัฒนาในการสัมพันธ์ทางสังคม
3. ภาวิตจิตโต มีจิตภาวนา คือ มีพัฒนาการทางจิตใจ พัฒนาการทางจิตใจใน ด้านอารมณ์ จิตใจ

4. ภาววิตปัญญา มีปัญญาภาวนา คือ มีพัฒนาการทางด้านปัญญา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการทั้ง 4 ด้านนั้น ต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันและต้องไปด้วยกัน

วิทยุย์ สิมะโชคดี (2545, หน้า 5) ได้กล่าวถึงการบูรณาการกับพัฒนาไว้หนังสือ “คุณภาพคือการบูรณาการ” ไว้ว่า ความเป็น “องค์รวม” และ “การบูรณาการ” เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการผลิตสินค้าหรือให้บริการขององค์กรใด ๆ และเป็นที่มาของแนวคิดและหลักการที่สำคัญของ “TQM” (Total Quality Management) ซึ่งหมายถึงว่า ทุกคน ทุกกระบวนการทุกระบบขององค์กรมุ่งหมายในในความเป็น “องค์รวม” (Holistic) ของทั้งองค์กร

สำหรับในวงการศึกษาก็ได้กำหนดให้มีการบูรณาการไว้หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้การจัดการศึกษามีการบูรณาการ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอรรถศาสตร์ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ ทักษะคณิตศาสตร์ ภาษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นต้น ในช่วงที่ผ่านมาจากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบองค์รวม มี 3 ประการ คือ ประการแรก ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนครูในโรงเรียนให้จัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม ประการที่สอง ทีมครูผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงต้องได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม และประการที่ 3 ครูในโรงเรียนต้องสามัคคีกันร่วมมือกันทำงาน เป็นทีมในการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวม (ภาวนา เผ่าน้อย, อ้างถึงในการศึกษาไทย ปีที่ 3 เดือน พฤศจิกายน 2549, หน้า 36) จะเห็นได้ว่าการบูรณาการการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องได้รับสนับสนุนส่งเสริมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่จะต้องมีการบูรณาการทั้งหลักสูตร เนื้อหาสาระในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ทั้งการบริหารจัดการในภาพรวมของการจัดการศึกษาจึงเป็นภาระของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม จะต้องร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาการให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะชุมชนในชนบทซึ่งขาดแคลนทรัพยากรด้านต่าง ๆ มากมายได้ ดังนั้นสถาบันทางสังคมที่มีมานานในชนบท อันได้แก่ บ้าน วัด และโรงเรียน ควรหันมาร่วมมือกัน ทำงานอย่างประสานสัมพันธ์กลมกลืนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเช่นในอดีตที่ผ่านมา จะเป็นพลังในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชนบทให้ดีขึ้นมาได้

2.4.4 แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการ บ้าน วัด โรงเรียน “บวร”

แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” ได้พัฒนามาจากแนวคิดเรื่อง “ประชาสังคม” (Civil Society) ซึ่งนักวิชาการไทย ได้ให้ความหมายที่แตกต่างกัน ดังเช่น

ประเวศ วะสี (2538, หน้า 34) ให้ความหมายว่า "ประชาคม" หมายถึง การที่ประชาชนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีอุดมคติร่วมกัน หรือมีความเชื่อร่วมกันในบางเรื่อง มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเชื่ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีการจัดการในระดับกลุ่ม

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2543, หน้า 89) ใช้คำว่า "วิถีประชา" หมายถึง การรวมกลุ่มขององค์กรต่าง ๆ ในการเอาตัวกิจกรรมเป็นศูนย์กลางปราศจากการจัดตั้ง ซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทุกฝ่าย ในระดับพื้นที่ อาจเป็น จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรือพื้นที่เชิงเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นต้น

ธีรยุทธ บุญมี (2536, หน้า 67) ใช้คำว่า "ประชาสังคม" ให้ความหมายว่าในลักษณะสังคมเข้มแข็ง หมายถึงพลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วนอาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศซึ่งแม้ว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน นักศึกษา และปัญญาชน ก็จะสามารถร่วมผลักดันสังคมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน สังคมก็จะสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ชูชัย ศุภวงศ์ (2540, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่า การที่ผู้คน สังคม สภาพการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic Consciousness) ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic Group) ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน หรือ ภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะเป็นพันธมิตรกัน เพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งที่ด้วยความรัก ความสมานฉันท์เชื่ออาทรต่อกันภายในระบบการบริหารจัดการโดยมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

จากแนวคิด "ประชาสังคม" ที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า ประชาสังคม น่าจะหมายถึง กระบวนการในการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบและความร่วมมือกันของบุคคล องค์กร เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต ทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและสิ่งแวดล้อม โดยการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อสังคม

นอกจากแนวคิดประชาสังคม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีแนวคิดหนึ่งที่เกิดขึ้นมาใหม่และมีทิศทางในการสนับสนุนแนวทางการบริหารแบบบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน "บวร" นั่นคือ แนวคิด "ทุนทางสังคม" ซึ่งมีความหมาย คำจำกัดความ ค่อนข้างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ และขอบเขตสภาพแวดล้อมและพื้นฐานของแต่ละสังคมในบริบทของสังคมไทย

สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต (2546, หน้า 121) ให้ความหมาย ทุนทางสังคมว่า ผลรวมของสิ่งดีงามต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทั้งจากสิ่งสมและการต่อยอด รวมถึงการรวมตัวของคน

ที่มีคุณภาพ เพื่อสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวมบนพื้นฐานของความไว้วางใจ สายใยแห่งความผูกพันและวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยสามารถแบ่งขอบเขต องค์ประกอบ ได้ดังนี้

1. ทุมนมนุษย์ที่มีคุณภาพ คือ มีความรู้ สติปัญญาและทักษะ คุณธรรม จริยธรรมความมีวินัยและความรับผิดชอบ

2. ทูทที่เป็นสถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา การเมือง องค์กรที่ตั้งขึ้นในชุมชน

3. ทูททางปัญญาและวัฒนธรรม ครอบคลุมถึง ระบบ คุณค่า (Value) คุณธรรม วินัย จิตสำนึกสาธารณะ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เป็นต้น

ดังนั้นจากแนวคิดเรื่องประชาสังคม และแนวคิดทูททางสังคม ดังกล่าวที่ได้กล่าวมาจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารแบบบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน ได้เป็นอย่างดี ดังจะได้กล่าวต่อไป

การเกิดแนวคิด ประชาสังคมแบบ บ้าน วัด โรงเรียน เป็นแนวคิดที่มุ่งพยายามที่จะนำเอาองค์กรและหรือสถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา อันได้แก่ การนำเอาสถาบันที่สำคัญในชุมชน 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันการปกครอง (บ = บ้าน) สถาบันศาสนา (ว = วัด) สถาบันการศึกษา (ร = โรงเรียน) นี้ก็กำลังจัดตั้งเป็นองค์กรที่เรียกว่า “มนตรี บวร” เพื่อรองรับและดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของทางราชการ (สุริยน จันทรวงู, 2537, หน้า 225)

ดังนั้น คำว่า “บวร” จึงเป็นคำย่อโดยการนำเอาพยัญชนะต้นของคำว่า บ้าน วัด โรงเรียน มาบัญญัติเป็นคำใหม่ คือ ซึ่งมีองค์ประกอบของ “บวร” (ธนพรรณ ธานี, 2545, หน้า 6) ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการปกครอง (บ้าน) ซึ่งประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. สาธารณสุขตำบลเกษตร ตำบล เป็นต้น รวมทั้งระบบกลไกในการบริหารที่มาจากรัฐในรูปอื่น ๆ ด้วย

2. สถาบันศาสนา (วัด) ประกอบด้วยเจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณรอุบาสก อุบาสิกา และกลุ่มหรือชมรมทางศาสนา ซึ่งในความหมายในเชิงกว้าง อาจจะหมายรวมถึงองค์กรหรือสถาบันทางศาสนาต่างในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

3. สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ดังนั้น ประชาสังคมแบบ “บวร” จึงหมายถึงการนำเอา สถาบันหลักในชุมชนมาเป็นกลไกในการพัฒนาและสร้างชุมชนให้เข้มแข็งทันท้ายที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ตัดสินใจ แก้ปัญหา

ตนเอง และชุมชน กำหนดแผนแม่บทชุมชนด้วยการร่วมคิด สร้าง และบริหารจัดการชุมชนของคน ในท้องถิ่นที่ร่วมกันเป็นเจ้าของ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ววัด และชุมชน มีความผูกพันแนบแน่นกันมานาน ในสังคมไทย จึงเป็นทุนทางจิตวิญญาณ (Spiritual Capita) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capita) ในสังคมไทย มาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดจนตาย "บ้าน วัด โรงเรียน" จึงเป็นทุนมรดกทางสังคม ที่มีมาคู่ สังคมสถาบันทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ในทางสังคมและเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชน ทั้งมิติ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม (พระมหาสุเทพ สวณฺโณ, 2548, หน้า 81) ลักษณะชุมชน ที่ปรากฏได้ประเทศไทย จึงมักประกอบด้วย "บ้าน" (ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งรวมของผู้คนและระบบ ชีวิตที่ก่อ "วัด" (สถาบันศาสนาซึ่งเป็นตัวขัดเกลาและป้อม เพาะวัฒนธรรมและศูนย์รวมจิตใจของ ชุมชน) "โรงเรียน" (สถาบันเป็นตัวเพิ่มเติมความรู้และถ่ายทอด การศึกษาอย่างเป็นระบบ)

สถาบันทั้ง 3 จึงเป็นสถาบันสำคัญในทางสังคมที่จะสามารถนำมาเป็นกลไกที่ก่อให้เกิด กระบวนการสร้างให้เข้มแข็ง พัฒนาให้เกิดเลือดและเครือข่าย นาสู่ภราดรภาพละสังคมสวนอันท์ อันเป็นจุดหมายปลายทางของการพัฒนาชุมชนและสังคม

กล่าวโดยสรุป การบริหารแบบบูรณาการ บ้าน วัด โรงเรียน "บวร" เป็นการกระทำกิจ กรรมอันจะเป็นประโยชน์กับวัดและโรงเรียน ในลักษณะ 3 ประสานหรือที่เรียกว่าโดยย่อว่า "บวร" เพื่อเป็นการนำจุดเด่นที่มีอยู่ในสังคมโดยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในลักษณะที่มีการพึ่งพา อาศัย เกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

2.5 หลักการแนวคิดของการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ

(การพัฒนากระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน, 2550) ระบบการบริหารจัดการ ศึกษาแบบบูรณาการ (Integrated Educational Management System, iEMS) หมายถึง ชุดของ องค์ประกอบย่อยที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการดำเนินงานให้เกิดการจัดประสบการณ์ ตามกลุ่ม สารการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายที่ เชื่อมโยงกันของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) ด้วยการ ระดมทรัพยากรที่หลากหลาย การวางแผนกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็น อิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและคงความเป็นเอกลักษณ์ของตน รวมทั้งมีการ กำกับติดตามตามตัวบ่งชี้คุณภาพที่ชัดเจน จนบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ด้านการระดมทรัพยากร (Mobilization) หมายถึง การแสวงหาบุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การกำหนดทิศทางและขอบเขตความต้องการในระยะสั้นและระยะยาวขององค์กร เพื่อจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมาตรฐาน

3. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ประชุมปรึกษาหารือ และ/หรือ ร่วมดำเนินการ เพื่อการตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความผูกพันกับงานหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

4. ด้านความเป็นอิสระ (Autonomy) หมายถึง การจัดระเบียบบริหารบุคลากร ควบคุมทิศทางจัดการวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการสรรหาและควบคุมงบประมาณตามอิสรภาพอย่างมีขอบเขต คงความเป็นเอกลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวิชาการขององค์กรทั้ง 4 ข้อนี้รวมเรียกว่า หลัก "MSPA" ซึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนได้บูรณาการการบริหารโดยใช้หลัก MSPA เป็นตัวขับเคลื่อน

แนวทางพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาแบบบูรณาการในสถานศึกษา การเป็นองค์กรระบบเปิด จะมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน / สังคม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา เพื่อระดมนำวัตถุดิบ ข้อมูล ข่าวสาร ทรัพยากรจากสภาพแวดล้อม เข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับสร้างผลผลิตและบริการทางการศึกษาซึ่งมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนโดยแท้จริง

ระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นผลผลิตจากการเสริมสร้างอำนาจ (Empowerment) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างและปล่อยพลังความสามารถในการพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษาแบบบูรณาการได้ด้วยตนเอง โดยมีแนวทางการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาดังกล่าว และคำถามสำหรับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

ระบบการบริหารจัดการการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ภาวะความสำเร็จ (Success) การบริหารจัดการการศึกษาจะต้องวัดภาวะความสำเร็จของสถานศึกษาในด้านวิสัยทัศน์ (Vision) จุดมุ่งหมาย (Goal) บทบาท (Role) และภารกิจ (Mission) ที่เป็นภาวะความสำเร็จของการจัดการศึกษา (มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ และคุณลักษณะที่เกิดต่อผู้เรียน 4 ร. ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ในอนาคต

2. กำหนดโครงสร้าง (Structure) การบริหารจัดการการศึกษา จะต้องมีการกำหนดโครงสร้างกลุ่มงาน และมาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นโครงสร้างการบริหารที่มีความยืดหยุ่น และตอบสนองต่อภารกิจหลัก และมีบรรยากาศที่เป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

3. บริหารจัดการ (Management) การบริหารจัดการการศึกษา จะต้องมีการบูรณาการการบริหาร โดยใช้หลัก MSPA เป็นตัวขับเคลื่อน ได้แก่ การระดมทรัพยากร (Mobilization) กลยุทธ์ (Strategy) การมีส่วนร่วม (Participation) และความเป็นอิสระ (Autonomy)

4. ติดตามกำกับ (Monitoring) การบริหารจัดการการศึกษา จะต้องมีการตรวจสอบภายในและติดตามประเมินผลที่การดำเนินงาน ตามตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขจนบรรลุจุดมุ่งหมาย

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการเป็นชุดขององค์ประกอบสำคัญของการจัดการที่เชื่อมโยงประสานปัจจัยรอบด้าน กระบวนการที่มีกลยุทธ์อันนำไปสู่ผลลัพธ์เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งมีหลักที่สำคัญดังนี้

1. ด้านการระดมทรัพยากร (Mobilization) ได้แก่การแสวงหาบุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การระดมทรัพยากรทางการศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กร จากการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ระบุไว้ใน หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ในกรณีโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ในฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยจัดขึ้นในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และคณะกรรมการสถานักเรียน ทั้งนี้รายได้จากการระดมทรัพยากรนำมาใช้ในการจัดการศึกษาทั้งหมด การนำงบประมาณ เงินอุดหนุนบำรุงการศึกษาและเงินรายได้ของสถานศึกษามาใช้จะผ่านการเสนอขอของคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) ได้แก่ การกำหนดทิศทางและขอบเขตความต้องการในระยะสั้นและระยะยาวของโรงเรียน เพื่อที่จะจัดสรรทรัพยากรให้สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน

ความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมาตรฐานคุณภาพการศึกษาชาติ

การวางแผนกลยุทธ์ ในการบริหาร ใช้แผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลาง คือใช้ระยะเวลาแผนกลยุทธ์ละ 3 ปี ปัจจุบันใช้ฉบับปีงบประมาณ 2547-2550 การตรวจสอบ และขับเคลื่อนกลยุทธ์ ใช้หลักการตรวจสอบตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามที่ สมศ.ได้ทำการประเมินภายนอกโดยองค์กรอิสระ

ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดขององค์กร ดังนี้

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission)

2.2 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) ของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสถานะพื้นฐานขององค์กร

2.3 การกำหนดมุมมอง (Perspective) ด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

2.4 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) และวัตถุประสงค์ (Objective) ในมุมมองด้านต่าง ๆ โดย เรียง ลำดับความสำคัญ ดังนี้

2.4.1 มุมมองด้านผู้เรียน (Student Perspective)

2.4.2 มุมมองด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process Perspective)

2.4.3 มุมมองด้านการเรียนรู้ และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective)

2.4.4 มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective)

2.5 การจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างกลยุทธ์ และวัตถุประสงค์ ด้านต่าง ๆ ในลักษณะของเหตุและผล (Cause and Effect Relationship) เพื่อสร้างเป็นแผนที่ทางกลยุทธ์ (Strategy Map)

2.6 การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมาย (Target) สำหรับแต่ละมุมมองพร้อม ทั้งเรียงลำดับความสำคัญ

2.7 การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

2.8 นำไปสู่การปฏิบัติ

3. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ประชุมปรึกษาหารือ และ/หรือร่วมดำเนินการเพื่อการตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความผูกพันกับงานหรือเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

มีการนำเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มาใช้เป็นนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นหัวใจของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน บนพื้นฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการใช้ระบบ SBM จะต้องมีการจัดทำข้อตกลงหรือธรรมนูญโรงเรียนร่วมกัน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของสถานศึกษาแห่งนี้ จากนั้นความร่วมมือ และความสำเร็จต่าง ๆ จะตามมา

4. ด้านความเป็นอิสระ (Autonomy) ได้แก่ การจัดระเบียบบริหารบุคลากร ควบคุมทิศทางการจัดการวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการสรรหา และควบคุมงบประมาณตามอิสระภาพอย่างมีขอบเขต คงความเป็นเอกลักษณ์ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อสร้างความโดดเด่นทางวิชาการ

การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยสถานศึกษาสามารถบริหารตนเองได้อย่างอิสระทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนคือองค์ประกอบสำคัญยิ่งของการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษา

จากการที่สถานศึกษาประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นของโรงเรียนเองในปีการศึกษา 2546 เป็นต้นมา โดยมีหลักสูตรแกนกลางจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีสาระเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม และความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ถือว่า มีความเป็นอิสระและโดดเด่นในด้านวิชาการ โดยโรงเรียนเน้นด้านวิชาการครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผลผลิต พบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการศึกษาต่อในระดับที่สูง และประสบความสำเร็จในการอาชีพตามศักยภาพของตน และดำรงตนเป็นพลเมืองในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.6 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

2.6.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตั้งอยู่บนถนนตรระการพนา ตำบลขุขันธ์ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ทั้งหมด 8 ไร่ รับผิดชอบเขตบริการทางการศึกษาให้การศึกษา จำนวน 5 อำเภอ คือ อำเภอกุศขำวุ่น อำเภอเขมราฐ อำเภอตระการพืชผล อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอนาตาล มีโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 216 โรงเรียน 3 สาขา และโรงเรียนเอกชน จำนวน 15 โรงเรียน

อาคารสำนักงานมีจำนวน 3 หลัง คือ อาคารสำนักงาน จำนวน 2 หลัง และอาคารห้องประชุม จำนวน 1 หลัง มีอาณาเขตติดต่อกับเขตพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอขามเฒ่า และอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจเจริญ

ทิศใต้ ติดต่ออำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก ติดต่ออำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

2.6.2 ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นพื้นที่ราบเกือบทั้งหมด มีภูเขาบางส่วน เขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอนาตาล และอำเภอเขมราฐ ชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ลักษณะภูมิอากาศ จะมีอากาศร้อน และมี 3 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม

2.6.3 ขอบเขตการบริการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบด้วยเขตท้องที่การบริการ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทุ่งศรีบัว อำเภอเขมราฐ อำเภอตระการพืชผล อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอนาตาล ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เขตท้องที่บริการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

อำเภอ	การปกครอง			
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	พื้นที่ (ตรม.)
ตระการพืชผล	23	234	1	1,465
เขมราฐ	9	123	1	526.75
ทุ่งศรีบัว	5	74	1	320
โพธิ์ไทร	6	73	1	301
นาตาล	4	64	-	191.9
รวม	47	538	4	2,804.65

2.6.4 ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ปีการศึกษา 2554 (ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554) ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลนักเรียนแยกตามระดับ

ระดับ	จำนวนนักเรียน (คน)
ก่อนประถมศึกษา	5,844
ประถมศึกษา	23,264
มัธยมศึกษาตอนต้น	5,566
รวม	34,674

จำนวนบุคลากรทางการศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554) ดังนี้

1. ผู้บริหาร	จำนวน 281 คน
2. ครูผู้สอน	จำนวน 2,075 คน
3. พนักงานราชการ	จำนวน 166 คน
4. ครูอัตราจ้าง	จำนวน 38 คน
5. พนักงานบริการ	จำนวน 147 คน
6. นักการภารโรง (ลูกจ้าง)	จำนวน 99 คน
7. บุคลากรทางการศึกษา	จำนวน 87 คน
รวม	จำนวน 2,893 คน

จำนวนโรงเรียน

โรงเรียนรัฐบาล จำนวน 216 โรงเรียน 3 สาขา จัดการศึกษา ดังนี้

1. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 170 โรงเรียน
2. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 49 โรงเรียน

โรงเรียนเอกชน จำนวน 15 โรงเรียน จัดการศึกษา ดังนี้

1. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นอนุบาล 3	จำนวน 5 โรงเรียน
2. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 2 โรงเรียน
3. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 1 โรงเรียน
4. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 1 โรงเรียน
5. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 2 โรงเรียน
6. ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	จำนวน 1 โรงเรียน
7. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	จำนวน 1 โรงเรียน
8. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	จำนวน 2 โรงเรียน

จำนวนโรงเรียนแยกตามขนาดโรงเรียนรัฐบาล (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2554) ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา จำนวน 122 โรงเรียน
 2. โรงเรียนขนาดกลาง ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน จำนวน 95 โรงเรียน
 3. โรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 – 1, 500 คน จำนวน 2 โรงเรียน
 4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1, 500 คนขึ้นไป จำนวน - โรงเรียน
- เครือข่ายสถานศึกษา

1. ประเภทที่หนึ่ง จำนวน 1 เครือข่าย
2. ประเภทที่สอง จำนวน 20 เครือข่าย

2.6.5 ทิศทางการพัฒนาการศึกษา

2.6.5.1 วิสัยทัศน์

"สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน"

2.6.5.2 พันธกิจ

"ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน"

2.6.5.3 เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิอย่างเท่าเทียม ทั่วถึงและตรงตามศักยภาพ
2. นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิที่กำหนดไว้
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
4. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนา และส่งเสริมตามระบบประกันคุณภาพภายใน

2.6.6 นโยบายการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กำหนดนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีคุณภาพ และบูรณาการให้สอดคล้องการจัดการศึกษาดังแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา ดังนี้

2.4.6.1 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เชื้อต่อการเรียนรู้

2.4.6.2 สร้างจิตสำนึกความเป็นไทยในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

2.4.6.3 ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามนโยบายโครงการเรียนดีเรียนฟรี 15 ปี อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

2.4.6.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานและเกณฑ์ที่กำหนด

2.4.6.5 พัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดให้มีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.7 จุดเน้น

2.4.7.1 เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระวิชาหลัก เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 4

2.4.7.2 นักเรียนชั้น ป.3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้

2.4.7.3 เพิ่มศักยภาพนักเรียนในด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.4.7.4 นักเรียนทุกคนมีความสำนึกในความรักชาติ

2.4.7.5 สร้างทางเลือกในการเรียนรู้ที่เน้นให้ประชากรวัยเรียนทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ลดอัตราการออกกลางคัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

2.4.7.6 ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการขยายผลสถานศึกษาต้นแบบ

2.4.7.7 นักเรียน ครูและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

2.4.7.8 สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและผ่านการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

2.4.7.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4.8 กลยุทธ์การพัฒนาศึกษา

2.4.8.1 ภาระงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้แบ่งส่วนราชการ ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

พ.ศ. 2546 เป็น 6 กลุ่ม และ 1 หน่วย ได้แก่ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และหน่วยตรวจสอบภายใน มีภาระงานหรือหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานในสังกัดรับทราบและถือปฏิบัติ รวมทั้งกำกับ ติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

2.4.8.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาระงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้กำหนดเป้าความสำเร็จ และตัวชี้วัดความสำเร็จ จำแนกตามกลยุทธ์ไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี 2554 ไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.3 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี	ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลักเพิ่มขึ้น
2.	ผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ลดลงร้อยละ 2	ร้อยละของผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านการเขียนภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์ลดลง
3.	นักเรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ร้อยละของนักเรียนที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ตารางที่ 2.4 กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม จิตสำนึกความเป็นไทย	จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2.	ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ร้อยละผู้เรียนมีคุณลักษณะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
3.	โรงเรียนทุกโรงจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนโรงเรียนที่จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4.	ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวนผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 2.5 กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.	ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2.	ผู้เรียนได้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาภายในเวลาที่หลักสูตรกำหนด
3.	ผู้พิการที่ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ	ร้อยละของผู้พิการที่ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ
4.	ผู้เรียนทุกคนได้รับการสนับสนุนการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับรายการค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	จำนวนผู้เรียนที่ได้รับการสนับสนุนการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับรายการค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 2.6 กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.	ข้าราชการครูที่ได้รับการพัฒนา สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ร้อยละของข้าราชการครูที่ได้รับการพัฒนาสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
2.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีความเข้มแข็งด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในระดับดีขึ้น	จำนวนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเข้มแข็งด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ในระดับดีขึ้น
3.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพอใจในความมั่นคงของการประกอบวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความพอใจในความมั่นคงของการประกอบวิชาชีพ
4.	บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

ตารางที่ 2.7 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1.	สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐาน	จำนวนสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองได้รับการแก้ไขแทรกแซงเพื่อพัฒนาคุณภาพ ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกผ่านการรับรองมาตรฐาน
2.	จำนวนสถานศึกษาทุกแห่งได้รับการนิเทศติดตามช่วยเหลือดำเนินงานให้มีคุณภาพ	จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือการดำเนินงานให้มีคุณภาพ

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ข้อที่	เป้าหมายความสำเร็จ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
3.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพมาตรฐานและธรรมาภิบาล	จำนวนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพมาตรฐานและธรรมาภิบาล
4.	ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	ร้อยละของผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ทั้งที่เป็นเอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่ามีงานวิจัยที่กล่าวถึงไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการเป็นรูปแบบการบริหารรูปแบบใหม่ซึ่งยังไม่แพร่หลายในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาค้นคว้าและสืบค้นเอกสารงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุขสวาท ประไพเพชร (2551, หน้า 64) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัย ตัวแปรที่เป็นที่เป็นธรรมสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเป็นผู้ริเริ่มในการปฏิบัติงานที่มุ่งมั่นให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นนักบริหารที่พึงประสงค์ขององค์กร พร้อมทั้งจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จตามขอบข่ายภารกิจของทางโรงเรียนอย่างแน่นอน

วารินทร์ แก้วอุไร (2550, หน้า 23) รูปแบบของระบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สำหรับสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ กรณีศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จังหวัดพิษณุโลก วัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบทั่วไป (General Model) ของระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จังหวัดพิษณุโลก และเพื่อพัฒนากลไกของการแปลงรูปแบบของระบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ สู่รูปแบบที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาของจังหวัดพิษณุโลก วิธีการดำเนินการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research

and Development) โดยเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (Participatory Research) มีผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบทั่วไป (General Model) ของระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจังหวัดพิษณุโลก การวางแผนบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยใช้ MSPA ของสถานศึกษา จะต้องมีการกำหนดภาระงาน จำแนกตามโครงการสร้างบริหารงานของสถานศึกษา ในโรงเรียนทั่วไปจะแบ่งเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อาจจำแนกตามฝ่าย 7 ฝ่าย เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ

2. รูปแบบของระบบการบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ใช้กลไกในการแปลงรูปแบบทั่วไปให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่ (Customized Model) มีระบบบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นผลผลิตจากการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสร้างและแสดงพลังความสามารถในการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการด้วยตนเอง โดยมีแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบ บูรณาการสำหรับเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา

สมบัติ คำบุญสูง (2550, หน้า 64) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 4 พบว่าได้มีการดำเนินการจัดทำ จัดประชุมการจัดกิจกรรม การส่งเสริมและกำหนดหน้าที่ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนการนิเทศการสอน การวัดผลประเมินผลและการจัดการงานบุคลากรของสถานศึกษาทุกประเด็นสำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนครูสาขาคณิตศาสตร์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนงบประมาณในการดำเนินการ ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผู้นิเทศขาดความรู้และประสบการณ์ ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลตามความเคยชิน ครูขาดขวัญและกำลังใจเนื่องจากทำงานในหน้าที่พิเศษมากเกินไป ครูขาดความรับผิดชอบในหน้าที่

สำหรับ พิภพ ไวทยกุล (2551, หน้า 8) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนปิยมิตรวิทยา ตามเกณฑ์มาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน พบว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนปิยมิตรวิทยาเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงาน การศึกษาเอกชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนครูผู้สอนมีการใช้เทคนิค การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย มีการวิเคราะห์สภาพเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ในด้านกิจการนักเรียน พบว่าการบริการด้านโภชนาการ

และสาขาวิชาถูกสุขลักษณะ มีการจัดสวัสดิการและให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มีโอกาสเรียนได้อย่างเต็มที่ จัดกิจกรรมแนะแนวอย่างเป็นระบบ ในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ปริศนา กลิ่นเขตกรรม (2553, หน้า 102) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการวัดและการประเมิน ผลการศึกษา และด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา ในภาพรวมพบว่าผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียนพบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำหลักสูตรบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ ใน 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัด และการประเมินผลการศึกษา และด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาเป็นรายด้าน และรวมทุกด้านพบว่า ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษามีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2.7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เรดดิน (Reddin อ้างถึงในสัมฤทธิ์ เพชรสังคุณ, 2539, หน้า 49) ได้ทำการวิจัยแบบภาวะผู้นำโดยใช้แบบทดสอบ MSDT กับกลุ่มนักบริหารในองค์กรต่าง ๆ ในประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกาพบว่า

นักบริหารระดับหัวหน้าแผนก มีแบบรวมในการบริหาร โดยเป็นแบบนักบริหารถึงร้อยละ 25 นักวิจัยของฝ่ายวิชาการและออกแบบในมหาวิทยาลัยโอไฮโอมีแบบภาวะผู้นำ แบบนักพัฒนา ร้อยละ 27 ซึ่งแสดงว่าศาสตร์แห่งการวิจัยและพัฒนามีความยากและซับซ้อนจึงต้องมีผู้บริหารที่เป็นแบบนักพัฒนา ผู้บริหารระดับหัวหน้ากองของบริษัทที่มีผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 25 เลือกใช้แบบภาวะผู้นำ แบบหนึ่งงาน และแบบนักบุญ นายทหารระดับร้อยเอกหรือเทียบเท่า จากทั้งสามเหล่าทัพ ในระหว่างที่ได้รับการอบรมเพียงครั้งหลักสูตร มีแบบภาวะผู้นำเป็นลักษณะผู้เผด็จการแบบมีศิลปะ ร้อยละ 32 และลักษณะแบบนักบริหารหรือผู้นำทีม ร้อยละ 28 นายทหารยศพันโทมีแบบภาวะผู้นำเป็นแบบนักบริหารร้อยละ 32 รองลงมาร้อยละ 20 เป็นแบบภาวะผู้นำแบบเผด็จการที่มีศิลปะ

ชาร์พตัน (Sharpton, p. 1985 อ้างถึงใน ชลี แต่รุ่งเรือง, 2548, หน้า 52) ได้ศึกษาแบบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐโอกลาโฮมา (Oklahoma) ใช้แบบทดสอบของเรดดินในรูป 3 มิติ จากการศึกษาพบว่าแบบผู้นำของผู้บริหารแยกตามอายุ ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์สอนและประสบการณ์ในการบริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่เห็นได้ชัดคือระดับการศึกษาของผู้บริหารจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแบบมุ่งงาน และมุ่งคน ส่วนรูปแบบผู้นำที่ผู้บริหารใช้มากที่สุดคือแบบนำทีม และแบบที่ใช้รองลงมาคือแบบนักพัฒนา

จากการศึกษาผลงานวิจัยของเรดดิน (Reddin) ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชนซึ่งมีสถานการณ์ที่แตกต่างกัน หน่วยงานเอกชนซึ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นแบบนักพัฒนา และแบบผู้เผด็จการเป็นส่วนมาก ส่วนหน่วยงานของรัฐ เช่น ทหาร ผู้นำส่วนมากมีแบบภาวะผู้นำเป็นแบบนักบริหาร นักพัฒนา และผู้เผด็จการที่มีศิลปะ ดังนั้นสรุปว่าแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารจากผลงานวิจัยของเรดดิน (Reddin) จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของหน่วยงาน

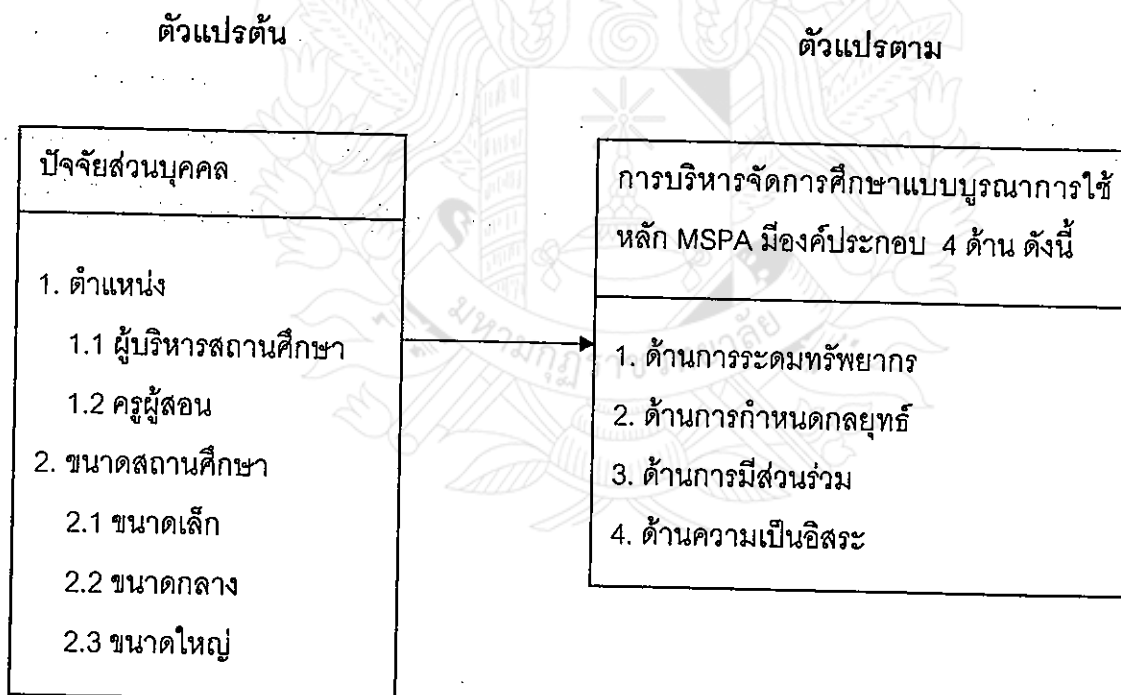
ฮิลล์ (Hill, 2002, Abstract) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ ที่จัดการสอนแบบบูรณาการกับการสอนแยกหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ที่จะเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนเกรด 6 ในโรงเรียนเขตเมืองมลรัฐเท็กซัส ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์แบบบูรณาการมีความงอกงามและคล่องแคล่วในทักษะวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น 2) นักเรียนที่เรียนหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์แบบบูรณาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และมีทักษะทางวิชาคณิตศาสตร์มากกว่านักเรียนที่เรียนที่เรียนหลักสูตรปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความวิตกกังวลใจเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน 4) นักเรียนที่เรียน

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตและวิชาคณิตศาสตร์แบบบูรณาการ มีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และเห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมมากกว่านักเรียนที่เรียนหลักสูตรปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) มีความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างความคล่องแคล่วทางวิชาคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

จากผลการศึกษาวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปว่า มีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้หลายท่าน โดยใช้ทฤษฎีของนักการศึกษาต่าง ๆ กัน จึงแสดงให้เห็นว่าการบริหารของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญ และมีอิทธิพลส่งผลในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

2.8 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้หลัก MSPA มีองค์ประกอบหลักสำคัญ 4 ด้าน สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ตามรายละเอียดดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีขั้นตอนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวนทั้งหมด 2,356 คน จำแนกเป็น

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 122 คน
2. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 149 คน
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 10 คน
รวม	จำนวน 281 คน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 667 คน
2. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 1,251 คน
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 157 คน
รวม	จำนวน 2,075 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้

ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan ; อ้างถึงใน ถีรวุฒิ เอกะกุล, 2546, หน้า 143 – 144) จำนวน 436 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ขนาดเล็ก	122	667	54	102
ขนาดกลาง	149	1,251	76	127
ขนาดใหญ่	10	157	10	67
รวม	281	2,075	140	296

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Check list) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุสถานภาพและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเป็นอิสระ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 254, หน้า 100) มีความหมายดังนี้

- 5 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการข้อความที่ครอบคลุมแนวทางในการเสริมสร้างการจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการระดมทรัพยากร 2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์ 3. ด้านการมีส่วนร่วม 4. ด้านความเป็นอิสระ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากตำรา เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าประมวลกำหนดโครงสร้างตามความเหมาะสมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

3.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขใช้เทคนิค IOC (Index of item objective congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) และค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (∞ - coefficient) ได้ค่า 0.85 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทดลองใช้แบบสอบถาม

3.4.2 นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 30 คนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียนให้ตอบแบบสอบถาม โดยประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3.4.3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปให้กลุ่มตัวอย่างของในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 162 โรงเรียน รวม 436 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4.4 รวบรวมแบบสอบถามคืนมาตรวจสอบและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ดำเนินการจัดกระทำตามขั้นตอนการศึกษาต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์แล้ว นำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถาม แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาดำเนินการดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายความว่า	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามตำแหน่งใช้การทดสอบ t - test และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 3 กลุ่ม โดยการทดสอบใช้ค่า F - test (One Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffe'

3.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of item congruence consistency, บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 63)

3.6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตามวิธีการของ ครอน บาค (Crobach ; บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104-105)

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด 2545, หน้า 104 – 105)

3.6.2.1 ความถี่ (Frequency)

3.6.2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

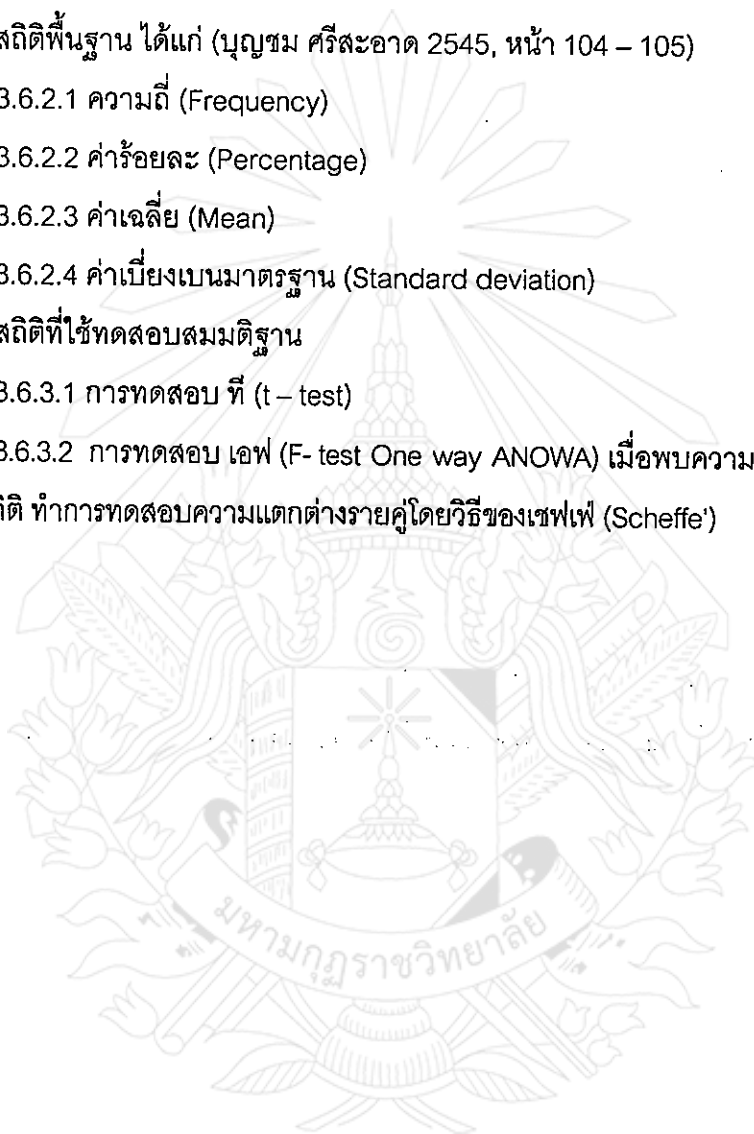
3.6.2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

3.6.2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 การทดสอบ ที (t – test)

3.6.3.2 การทดสอบ เอฟ (F- test One way ANOWA) เมื่อพบความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบที (t – test)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาแจกแจงแบบเอฟ (F – test)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	แทน	ช่วงชั้นความเป็นอิสระ
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

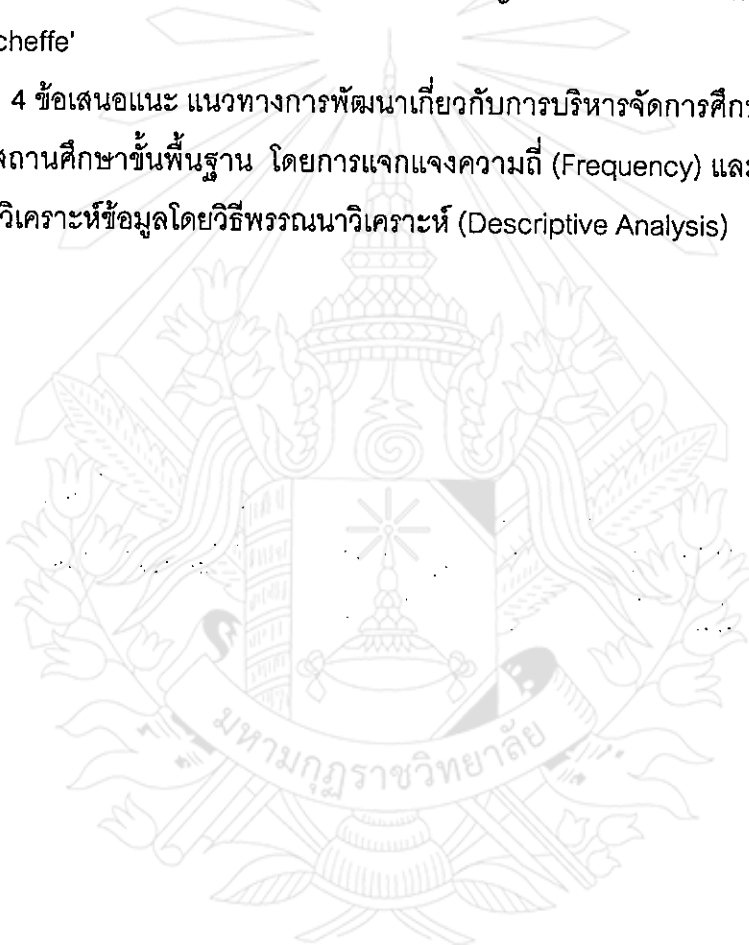
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์แล้ว นำมาจัดเรียง
ลำดับแบบสอบถาม แล้วประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมา
ดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายเทียบกับเกณฑ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามสถานภาพใช้การทดสอบ t - test, จำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้การทดสอบ F-test (One Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffe'

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	140	32.11
ครูผู้สอน	296	67.89
รวม	436	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 32.11 และครูผู้สอนมีจำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 67.89

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชธานี เขต 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชธานี เขต 2 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านการระดมทรัพยากร	4.07	0.50	มาก	2
2. ด้านกลยุทธ์	4.10	0.52	มาก	1
3. ด้านการมีส่วนร่วม	3.86	0.52	มาก	4
4. ด้านความเป็นอิสระ	4.01	0.51	มาก	3
รวม	4.01	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการระดมทรัพยากร ด้านความเป็นอิสระ และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร

ข้อ ที่	ด้านการระดมทรัพยากร	ระดับปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	มีการแสวงหาคณาจารย์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.12	0.48	มาก	1
2.	มีการจัดหางบประมาณทั้งใน และนอกชุมชน	4.01	0.53	มาก	2
3.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	3.94	0.63	มาก	3
4.	การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา	3.83	0.68	มาก	5
5.	ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร	3.89	0.71	มาก	4
	รวม	3.86	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการแสวงหาคณาจารย์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์

ข้อ ที่	ด้านกลยุทธ์	ระดับปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	3.91	0.61	มาก	4
2.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	3.83	0.64	มาก	5
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	4.14	0.78	มาก	1
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	4.07	0.75	มาก	3
5.	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน	4.10	0.80	มาก	2
	รวม	4.01	0.72	มาก	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีแผนงานการกำหนดทิศทางการจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม

ข้อ ที่	ด้านการมีส่วนร่วม	ระดับปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.22	0.62	มาก	1
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.03	0.66	มาก	5
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.05	0.63	มาก	4
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา	4.06	0.73	มาก	3
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.07	0.70	มาก	2
	รวม	4.07	0.67	มาก	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามองการณ์ไกลและกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถโน้มน้าวให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติงาน ให้เกิดความสำเร็จอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความกระตือรือร้นต่อภารกิจที่ต้องปฏิบัติ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ

ข้อ ที่	ด้านความเป็นอิสระ	ระดับปฏิบัติ			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1.	มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.28	0.53	มาก	1
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.19	0.57	มาก	2
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.03	0.65	มาก	5
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา	4.03	0.72	มาก	4
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.02	0.63	มาก	6
6.	มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.12	0.62	มาก	3
	รวม	4.10	0.64	มาก	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามตำแหน่งภาพที่ใช้การทดสอบ t - test, จำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้การทดสอบ F-test (One Way ONOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีความสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffe' ปรากฏผลดังตารางที่ 4.7 -4.9

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ

ด้าน ที่	การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	P
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1.	ด้านการระดมทรัพยากร	4.65	0.31	3.78	0.44	10.79	.000
2.	ด้านกลยุทธ์	4.45	0.18	3.97	0.52	10.88	.000
3.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.62	0.20	4.02	0.51	13.07	.000
4.	ด้านความเป็นอิสระ	4.67	0.28	4.05	0.49	10.72	.000
	รวม	4.60	0.24	3.95	0.49	16.14	.000

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นของต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านการระดมทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	23.71	2	11.85	67.79	.000
	ภายในกลุ่ม	57.70	330	.18		
	รวม	81.41	332			
2. ด้านกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	54.67	2	27.33	252.78	.000
	ภายในกลุ่ม	35.68	330	.11		
	รวม	90.35	332			
3. ด้านการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	47.37	2	23.68	183.46	.000
	ภายในกลุ่ม	42.60	330	.13		
	รวม	89.97	332			
4. ด้านความเป็นอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	44.13	2	22.06	172.03	.000
	ภายในกลุ่ม	42.32	330	.13		
	รวม	86.45	332			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	38.97	2	19.49	191.06	.000
	ภายในกลุ่ม	33.66	330	.10		
	รวม	72.73	332			

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นของต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีของของเชฟเฟ (Sheffe') ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวม

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		ขนาด เล็ก	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่
1. ด้านการระดมทรัพยากร	ขนาดเล็ก	-	.318*	.314*
	ขนาดกลาง	.318*	-	.631*
	ขนาดใหญ่	.314*	.631*	-
2. ด้านกลยุทธ์	ขนาดเล็ก	-	.105	.879*
	ขนาดกลาง	.105	-	.774*
	ขนาดใหญ่	.879*	.774*	-
3. ด้านการมีส่วนร่วม	ขนาดเล็ก	-	.170*	.849
	ขนาดกลาง	.170*	-	.679*
	ขนาดใหญ่	.849	.679*	-
4. ด้านความเป็นอิสระ	ขนาดเล็ก	-	.199*	.833*
	ขนาดกลาง	.833*	-	.633*
	ขนาดใหญ่	.833*	.633*	-
รวม	ขนาดเล็ก	-	.039	.719*
	ขนาดกลาง	.039	-	.679*
	ขนาดใหญ่	.719*	.679*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นของต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษากลาง และผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านการระดมทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความเป็นอิสระ ส่วนด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

จากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการระดมทรัพยากร ด้านการกลยุทธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความเป็นอิสระ ผู้วิจัยได้รวบรวมประเด็นข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 436 คน ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาไว้ดังรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 4.10 – 4.13

ตารางที่ 4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร

ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา	ผลการวิเคราะห์	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน	410	94.04
2. ควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	389	89.22
3. ควรมีการแสวงหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	356	81.65
4. ควรให้ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร	320	73.39
5. ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา	310	71.10

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร ในลำดับแรก คือควรมีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน จำนวน 410 คน คิดเป็นร้อยละ 94.04 และลำดับสุดท้าย คือควรมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 71.10

ตารางที่ 4.11 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา	ผลการวิเคราะห์	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	411	84.39
2. ควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	401	82.34
3. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	378	77.61
4. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	226	46.40
5. ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน	200	41.06

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์ ในลำดับแรก คือควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว จำนวน 411 คน คิดเป็นร้อยละ 84.39 และลำดับสุดท้าย คือ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 41.06

ตารางที่ 4.12 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา	ผลการวิเคราะห์	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา	326	66.94
2. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา	314	64.47
3. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา	298	61.19
4. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา	264	54.20
5. ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา	117	24.02

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในลำดับแรก คือควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 66.94 และลำดับสุดท้าย คือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 24.02

ตารางที่ 4.13 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ

ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา	ผลการวิเคราะห์	
	ความถี่	ร้อยละ
1. บุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง	369	75.77
2. บุคลากรมีความเป็นผู้นำในด้านวิชาการ	288	59.13
3. มีการสรรหา และการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้	246	50.51
4. มีการกำหนดทิศทางเป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการ	142	29.15
5. มีแผนงานในการสรรหา และบริหารบุคลากรให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถานศึกษา	96	19.71
6. มีความเป็นเอกลักษณะในการดำเนินงานวิชาการ	87	17.86

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ ในลำดับแรก คือบุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 75.77 และลำดับสุดท้าย คือ มีความเป็นเอกลักษณะในการดำเนินงานวิชาการ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย การบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ตามลำดับต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับ ดังนี้

5.1.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับปฏิบัติในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการระดมทรัพยากร และด้านความเป็นอิสระ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าทุกด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1.1 ด้านการระดมทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการแสวงหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา

5.1.1.2 ด้านกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาวมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีแผนงานการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น

5.1.1.3 ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับที่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามองการณ์ไกลและกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถโน้มน้าวให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาปฏิบัติงาน ให้เกิดความสำเร็จอยู่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความกระตือรือร้นต่อภารกิจที่ต้องปฏิบัติ

5.1.1.4 ด้านความเป็นอิสระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับที่ 3 อันดับแรก ได้แก่ บุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง บุคลากรมีความเป็นผู้นำในด้านวิชาการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการสรรหาและการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้

5.1.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ดังนี้

5.1.4.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการระดมทรัพยากร ในลำดับแรก คือควรมีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน และลำดับสุดท้าย คือควรมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา

5.1.4.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านกลยุทธ์ ในลำดับแรก คือควรมีแผนงานการกำหนด

ทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว และลำดับสุดท้าย คือ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน

5.1.4.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วม ในลำดับแรก คือควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา

5.1.4.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนได้ให้ ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ด้านความเป็นอิสระ ในลำดับแรก คือบุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง และลำดับสุดท้าย คือ ความเป็นเอกลักษณะในการดำเนินงานวิชาการ

5.2 อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้วิจัยนำประเด็นมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

5.2.1 จากกรวิจัยพบว่า สภาพจากสรุปผลการวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการจัดการศึกษา เป็นองค์กรระบบเปิด จะมีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน / สังคม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสิ่งแวดล้อม อยู่ตลอดเวลา เพื่อระดมนำวัตถุดิบ ข้อมูล ข่าวสาร ทรัพยากรจากสภาพแวดล้อม เข้าสู่กระบวนการจัดการศึกษาสำหรับสร้างผลผลิตและบริการทางการศึกษาซึ่งมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนโดยแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยสุขสวาท ประไพเพชร (2551, หน้า 238) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัย ตัวแปรที่เป็นที่เป็นธรรมสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเป็นผู้ริเริ่มในการปฏิบัติงานที่มุ่งมั่นให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นนักบริหารที่ฟังประสงค์ขององค์กร พร้อมทั้งจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จตามขอบข่ายภารกิจของทางโรงเรียนอย่างแน่นอน และ สมบัติ คำบุญส่ง (2550, หน้า 147) ได้

ศึกษาดูการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 4 พบว่า ได้มีการดำเนินการจัดทำ จัดประชุมการจัดกิจกรรม การส่งเสริมและกำหนดหน้าที่ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนการนิเทศการสอน การวัดผลประเมินผลและการจัดการงานบุคลากรของสถานศึกษาทุกประเด็นสำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนครูสาขาคณิตศาสตร์ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนงบประมาณในการดำเนินการ ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผู้นิเทศขาดความรู้และประสบการณ์ ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลตามความเคยชิน ครูขาดขวัญและกำลังใจเนื่องจากทำงานในหน้าที่ที่พิเศษมากเกินไป ครูขาดความรับผิดชอบในหน้าที่

5.2.2 จากการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกลยุทธ์ เป็นด้านที่มีการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม หรือการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ในกรอบระยะเวลาที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อประกอบการวางแผนการในการใช้วิธีการ และทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดรวมทั้งการสรรหา และควบคุมงบประมาณตามอิสรภาพอย่างมีขอบเขต คงความเป็นเอกลักษณ์ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อสร้างความโดดเด่นทางวิชาการ สอดคล้องกับผลงานวิจัย บงกช สุทธิประภา (2551, หน้า 244) สภาพก่อนการพัฒนาความเป็นอิสระในการเรียนของนักเรียนปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเป็นอิสระในด้านการคิดวางแผนการเรียนของตน ยังขาดโอกาสในการเลือกเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนตามความต้องการของตนเองเท่าที่ควรนักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษภายหลังการพัฒนาความเป็นอิสระในการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ ACACA พบว่า โดยรวมนักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการพึ่งพาตนเอง มีอิสระในการคิด ตัดสินใจวางแผน ออกแบบการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และมีความมั่นใจในการ ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษมีความสุขในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ และมีความภาคภูมิใจในการนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมได้ดี นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทั้ง 5 ขั้นตอน โดยจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนผลการเรียนในระดับพอใช้ จะมีจำนวนลดลงในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนทั้ง 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงผลการประเมินด้วยตัวนักเรียน และครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีคุณภาพเพิ่มขึ้น

5.2.3 จากการพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วม เป็นด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขาดกระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาที่เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

ของบุคคล แก้ไขปัญหาพร้อมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงาน ของสถานศึกษารวมถึง การเปิดโอกาส ความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัย ศึกษาวิธีระดมทรัพยากรระหว่างโรงเรียนของรัฐและ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิธีระดมทรัพยากรระหว่างโรงเรียน ของรัฐและโรงเรียนเอกชน โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนมีวิธีระดมทรัพยากรหลายวิธี วิธี ระดมทรัพยากรที่โรงเรียนของรัฐใช้น้อยที่สุดได้แก่ การจัดกิจกรรมนอกโรงเรียนและการจำหน่าย บัตรแก่ผู้ปกครองและคนทั่วไปเข้าชมกิจกรรมสำหรับโรงเรียนเอกชน การขอความร่วมมือในด้าน การให้แรงงานจากผู้ปกครองและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งการระดมทรัพยากรโดยการ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในหมู่บ้าน ชุมชนและการประกาศทางสถานีวิทยุ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2.4 สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน ดังที่นักวิชาการ ซีโต้ และปีเตอร์ (Certo & Peter, 1990, p.5) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการทำซ้ำอย่างต่อเนื่องที่จะบรรลุเป้า หมาย เพื่อให้องค์กรมีการดำเนินงานสอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

5.2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นของต่อการบริหารจัดการศึกษา แบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาด กลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมี ความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง และผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถาน ศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษา ขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในด้านการระดมทรัพยากร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความเป็นอิสระ ส่วนด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ใน

สถานศึกษาขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ พิชรา มั่งชม (2540, หน้า 36) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ช่วยให้องค์กรมีวัตถุประสงค์และกำหนดทิศทางในอนาคตที่ชัดเจนทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างความสอดคล้องของการดำเนินการภายในองค์กรและหน่วยงานขององค์กรมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน เปิดโอกาสให้ผู้บริหารในระดับต่างๆ มีส่วนร่วม ในการบริหารทำให้ได้พัฒนาความคิดและช่วยลดการต่อต้านเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ ช่วยให้องค์กรสามารถคาดการณ์ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรที่เกิดขึ้นในอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและงานดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะ

5.3.1.1ให้นำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร เพื่อลดความขัดแย้งและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

5.3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าด้านความเป็นอิสระโดยรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้นและนำไปเผยแพร่ในสถานศึกษาในสังกัดอื่นได้ทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร ตลอดจนทำให้ผู้บริหารมีทักษะการบริหารจัดการศึกษาและนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีใหม่ ๆ ที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อจะได้ศึกษาบริหารจัดการศึกษาที่ทันสมัยและนำไปใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน

5.3.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร และเป็นแนวทางในการคัดเลือกผู้บริหารเข้าดำรงตำแหน่ง

5.3.2.3 ควรศึกษาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อจะได้พัฒนาผู้บริหารให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

5.3.2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา รูปแบบอื่นเช่น การบริหารจัดการศึกษาแบบคณะชั้น การบริหารจัดการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

บรรณานุกรม

1. ภาษาอังกฤษ

กมล ธิโสภา, เสรี ลาชโรจน์ และ ไทย ทิพย์สุวรรณกุล. (2538). *ที่ระลึกงานดนตรีไทยมัธยมศึกษา*.

กรุงเทพฯ : โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย.

กมล ภูประเสริฐ. (2543). *การจัดการองค์กร*. กรุงเทพฯ : สารานุกรมไทย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : ชัคเชลมีเดีย.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2, สำนักงาน. (2551). *สำนักงานรับรอง*

มาตรฐานและ ประเมินคุณภาพทางการศึกษา. ปีการศึกษา 2551.

จารุพงศ์ พลเดช. (2540). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

เฉลิมขวัญสตรี, โรงเรียน. (2550). *การพัฒนากระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. ปี

การศึกษา 2550.

ชัยวัฒน์ บุณฑริก.(2540). *บทบาทของครุมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อการพัฒนาชุมชน*. *วิทยานิพนธ์*

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2541). *มิติที่ยิ่งใหญ่ทางความคิด*. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.

ชาติ แต่รุ่งเรือง.(2548). *เจ้าสัววันพุ่มนี้*. กรุงเทพฯ : พัลลิตซิ่ง.

ชูชัย ศุภวงศ์. (บรรณาธิการ). (2540). *การกระจายอำนาจด้านงบประมาณ*. นนทบุรี : สถาบันวิจัย

ระบบสาธารณสุข.

ณัฐพันธ์ เขจรันท์. (2548). *การจัดการทรัพยากรบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ถวิล อรัญเวศ. (2546). *การนำพุทธวิธีในการสอนมาใช้สอนจริยธรรม*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา*

ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น

ธนพรธณ ธาณี. (2546). *แนวความคิดและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น:

ภาควิชาพัฒนาสังคม

ธนาธร ดันวิพงษ์ตระกูล. (2549). *ความต้องการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา*. *วิทยานิพนธ์*

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ธีระ รุณเจริญ. (2548). ระบบพฤติกรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระวุฒิ เอกกุล. (2546). พฤติกรรมการบริหารองค์กร. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิราดุลย์. (2549). *บนเส้นทางสู่นักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอรวิณการพิมพ์.
- นุชนารถ อำนวยผล. (2536). นโยบายและการบริหารงบประมาณสนับสนุนส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น. *ภาคินิพนธ์พัฒนาสังคมศึกษาศาสตร์บัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงกช สุทธิประภา. (2551). การพัฒนาการเรียนรู้แบบอิสระ. *การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาหลักสูตรการสอนครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสารคาม.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2543). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- บ้านนาหินโง่งนนาดง,โรงเรียน. (2551). *กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา*. ปีการศึกษา 2551.
- บุญชนะ อัดตากร. (2546). *บันทึกวิเคราะห์และวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์.
- บุญชัย จงกลนี้. (2543). *คุณธรรมของนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: สัตยการพิมพ์.
- ประชุม ผงผ่าน. (2549). *พฤติกรรมการสอนของครู*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาหลักสูตรการสอนครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประเวศ วะสี. (2541). *ก้าวสู่มหาวิทยาลัยที่มีความสุข*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิคีมทอง.
- ปราชญา กล้าผจญ,สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). *บริหารให้สดใสต้องร่ำรวยอารมณ์ขัน*. กรุงเทพฯ: ปราชญาพลับลิซซิ่ง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ :บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- พนม พงษ์บุญย์. (2541). *ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ชาติ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันอาณาจักร.
- พรพรรณ เอกเผ่าพันธ์. (2540). *หลักการบัญชี*. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- พัชรา มั่งชม. (2540). *การบริหารงานเชิงกลยุทธ์*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยพิบูลสงคราม
- พิชัย เสี่ยงมจิตต์. (2542). *การบริหารงานเฉพาะด้าน*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

- พิภพ ไททยกุล. (2549). การจัดการศึกษาของโรงเรียนปียมมิตร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ไพศาล พืชมงคล. (2540). *ว่าด้วยการสืบพยาน*. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ.
- ภาวนา เผ่าน้อย. (2549). *พัฒนาการเรขาคณิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ปิฎกธรร. (2541). *บันทึกวิเคราะห์การมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สหประชาพาณิชย์
- ยุทธศักดิ์ เดชยนต์. (2539). *ความรู้เกี่ยวกับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2534). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2535). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2542). *พจนานุกรมบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: กระทรวง ศึกษาธิการ.
- _____. (2550). *พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ*. กรุงเทพฯ: มหาลัยเกษตรศาสตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2550). *สถานภาพและความต้องการที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้บริหารครูและนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วิฑูรย์ สิมโชคดี. (2545). *คุณธรรมของนักบริหารแบบอิสระทางความคิด*. กรุงเทพฯ: ลัดดาการพิมพ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมชาย เทพแสง. (2550). *การบริหารแบบลัทธิปริศนธรรมและพลธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- สมบัติ คำบุญส่ง. (2546). *การคิดเชิงบูรณาการของนักบริหาร*. กรุงเทพฯ : ชัคเชลมีเดีย.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2546). *การศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคคลากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- สมาน รังสิโยกฤษณ์. (2540). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

- สัมฤทธิ์ เพชรสังคุณ. (2540). การบริหารแบบภาวะผู้นำของผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิชัย ฝรั่งทอง.(2540). การบริหารของนักบริหาร.กรุงเทพฯ :สุวีริยาสาส์น.
- สุขสวาท ประไพเพชร.(2543). การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพล วังสินธ์. (2543). การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.กรุงเทพฯ :บริษัทพิมพ์วังขึ้น.
- สุศักดิ์ ปาเฮ. (2543). การนิเทศการศึกษา.กรุงเทพฯ :บริษัทลาดพร้าวจำกัด.
- สุริยน จันทรวงู.(2537). การบริหารงานของนักบริหารชั้นสูง.กรุงเทพฯ :เจ.เอ็น.ที.
- สุวัฒน์ เงินจ๋าและคณะ.(2544). เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ.กรุงเทพฯ :สุวีริยาสาส์น.
- อรุณ รักธรรม.(2540). หลักมนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อุทัย บุญประเสริฐ.(2540). องค์การและปัญหาในองค์การ.กรุงเทพฯ : ครุศาสตร์จุฬา.

2. ภาษาอังกฤษ

A Discrsson Paper Concerning a P. L. 480, title II, school Lunch Programin Thailand
Bangkok:UsomChulalongkorn University

Hill. (2002). Blue Ridge Summit,Penn: Windcrest / Mcgraw - Hill,

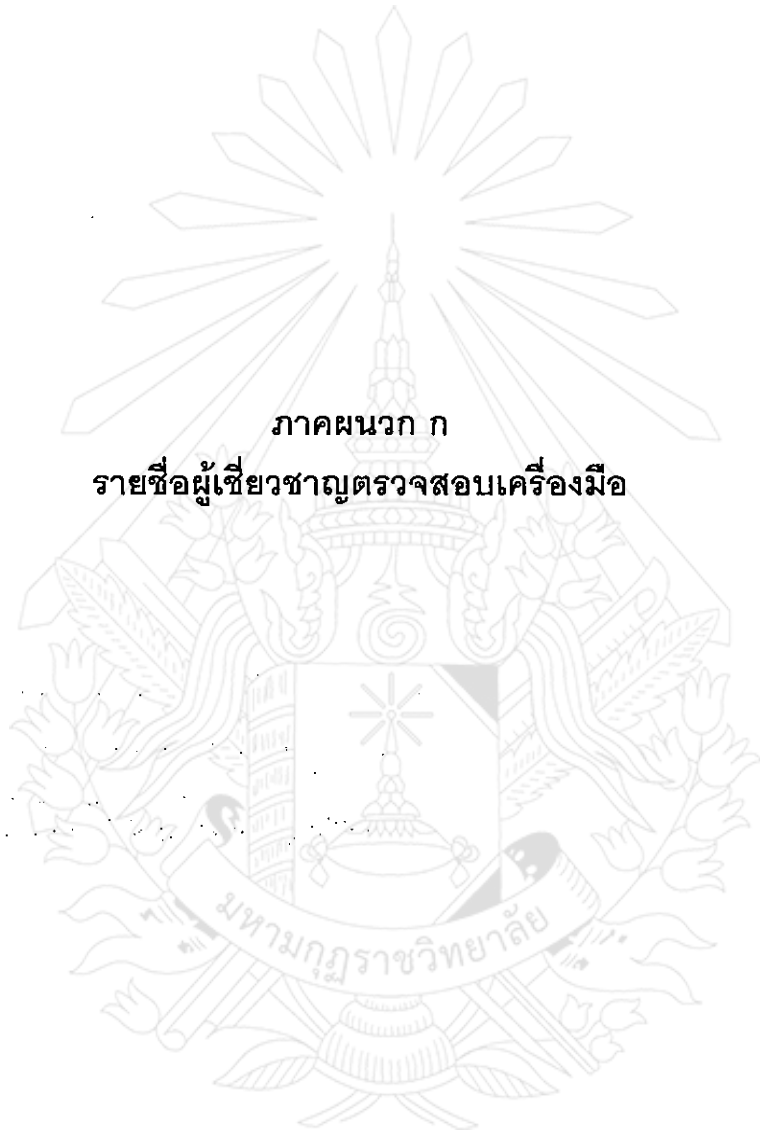
Krejcie.Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). "Determining Sample size for ResearchActivities."Journal of Education and Psychological Measurement.

Reddin (2001). Raising Achievement in Our Schools: Models of Excellence for Head teachers in Different Settings.London :HayGroup.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.ประพิศ โบราณมูล

การศึกษา

ปร.ด. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำแหน่งปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่ธุรการประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

การศึกษา

ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3. ดร.วารินทร์ จันทมาศ

การศึกษา

ปร.ด. สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตศิลปกมลวิซชาลัย อำเภอพนมไพร
จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.ประพิศ ไบราณมูล

ด้วย นายนพดล สมพงษ์พันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารจัดการศึกษา
แบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันตทิวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศร 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

ด้วย นายนพดล สมพงษ์พันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารจัดการศึกษา
แบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออณุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศร 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.วารินทร์ จันทมาศ

ด้วย นายนพดล สมพงษ์พันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารจัดการศึกษา
แบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 2” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศร 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียยมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นายนพดล สมพงษ์พันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง.

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ด้วย นายนพดล สมพงษ์พันธุ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษابัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[Http://www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Check list) ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุสถานภาพและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการข้อคำถามที่ครอบคลุมแนวทางในการเสริมสร้างการจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการระดมทรัพยากร 2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์ 3. ด้านการมีส่วนร่วม 4. ด้านความเป็นอิสระ

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง โปรดอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง เพราะจะทำให้แบบสอบถามนี้ไม่สมบูรณ์

3. คำตอบที่ได้ทุกแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาถือเป็นความลับที่สุด จะไม่กระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านและตัวท่านแต่ประการใด แต่จะมุ่งนำไปพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายนพดล สมพงษ์พันธุ์

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้สอน

2. ขนาดสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการการจัดการจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 21 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วม โดยคำถามแต่ละข้อได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนไว้ดังนี้

5. หมายความว่า มีระดับปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 4 หมายความว่า มีระดับปฏิบัติในระดับมาก
 3 หมายความว่า มีระดับปฏิบัติในระดับปานกลาง
 2 หมายความว่า มีระดับปฏิบัติในระดับน้อย
 1 หมายความว่า มีระดับปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การระดมทรัพยากร						
1.	มีการแสวงหาบุคคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อ	ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2.	มีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน
3.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4.	การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา
5.	ชุมชนและองค์กรต่างๆมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร
กลยุทธ์						
1.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว
2.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น
5.	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน
การมีส่วนร่วม						
1.	มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา
ความเป็นอิสระ						
1.	บุคคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง
2.	บุคคลากรมีความเป็นผู้นำในด้านวิชาการ

ข้อ	ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
3.	มีการสรรหาและการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้
4.	มีการกำหนดทิศทางเป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการ
5.	มีแผนงานในการสรรหาและบริหารบุคคลากรให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถานศึกษา
6.	มีความเป็นเอกลักษณ์ในการดำเนินงานวิชาการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง

1. ด้านการระดมทรัพยากร

- ควรมีการแสวงหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ควรมีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน
- ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา
- ควรให้ชุมชนและองค์กรต่างๆมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร

2. ด้านกลยุทธ์

- ควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว
- ควรมีแผนงานการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางความต้องการเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น
- ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน

3. ด้านการมีส่วนร่วม

- ควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา
- ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา

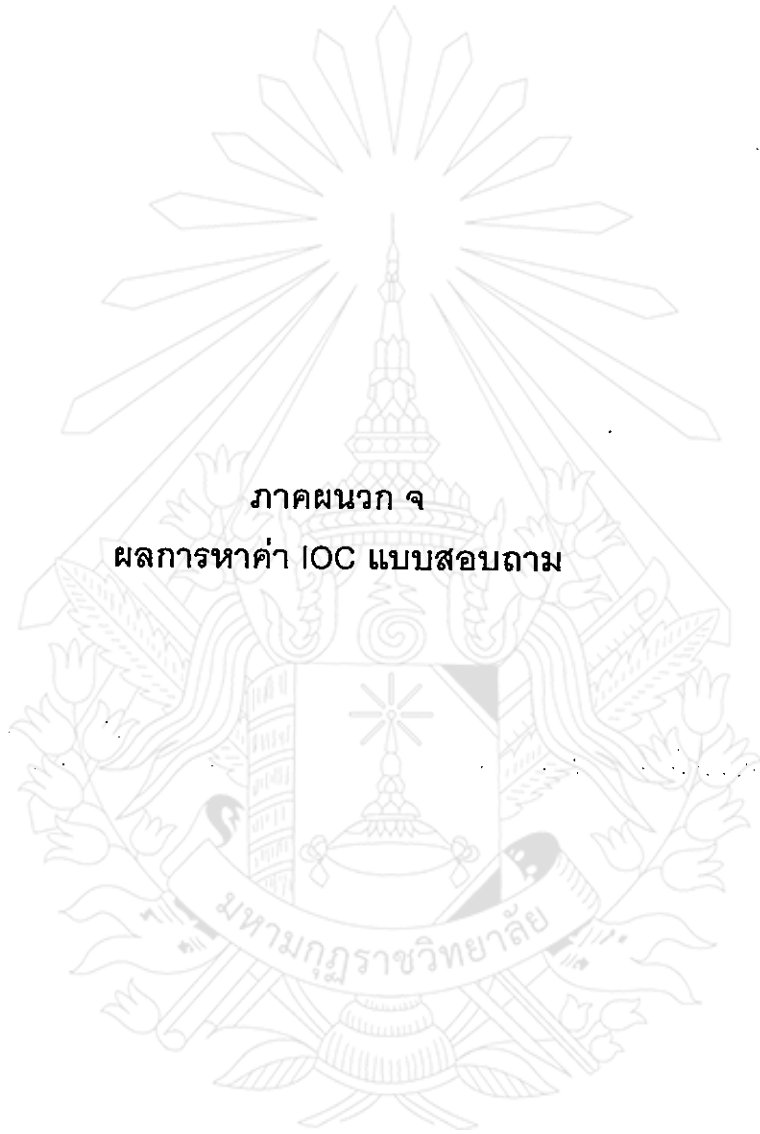
4. ด้านความเป็นอิสระ

- ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง

- ควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความเป็นผู้นำในด้านวิชาการ
- ควรมีการสรรหาและการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้
- ควรมีการกำหนดทิศทางการเป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการ
- ควรมีแผนงานในการสรรหาและบริหารบุคลากรให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ภาคผนวก จ

ผลการหาค่า IOC แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตารางการหาค่า IOC

เรื่อง

การบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

ข้อ ที่	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
ด้านการระดมทรัพยากร							
1.	มีการแสวงหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	มีการจัดหางบประมาณทั้งในและนอกชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้
4.	การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	ชุมชนและองค์กรต่างๆมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านกลยุทธ์							
1.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	มีแผนงานการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะยาว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อจัดสรรทรัพยากรในระยะสั้น	+1	+1	0	2	.66	ใช้ได้
5.	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	IOC					
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม ค่า	ค่า IOC	ความ เห็น
ด้านการมีส่วนร่วม							
1.	มีการประชุมวางแผนในการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
3.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควบคุมการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการรายงานการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านความเป็นอิสระ							
1.	บุคคลากรสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.	บุคคลากรมีความเป็นผู้นำในด้านวิชาการ	0	+1	+1	2	.66	ใช้ได้
3.	มีการสรรหา และการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	มีการกำหนดทิศทางเป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.	มีแผนงานในการสรรหาและบริหารบุคคลากรให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.	มีความเป็นเอกลักษณะในการดำเนินงานวิชาการ	+1	0	+1	2	.66	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายนพดล สมพงษ์พันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	16 กันยายน 2512
สถานที่เกิด	ตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	158 หมู่ 1 ตำบลนาตาล อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	
ปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะ ครุชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลคลองโพน อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2525	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานุสรณ์ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2528	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2531	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2536	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสุรินทร์
พ.ศ.2556	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

หนังสืออ้างอิง

(REFERNCE BOOK)

ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น